

Lastniki in izdajatelj: Okrajni odbori SZDL Crnomelj, Kočevje in Novo mesto. — Izhaja vsak petek. — Urejuje uredniški odbor. — Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. — Poštani predal 33. — Telefon uredništva in uprave 127. — Tekoči račun pri Mestni hranilnici v Novem mestu 616-H-T-24. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din. — Tiska Tiskarna »Slovenskega poročevalca« v Ljubljani.

Dolenjski list

STUDIJSKA KNJIŽNICA

NOVO MESTO

Tednik okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo mesto

OD TEDNA DO TEDNA

V času, ko na obeh straneh Formoške ožine čakajo pripravljene topovi, reaktivna letala in vojne ladje, ko prihaja do večjih ali manjših sporov, ko Kitajci groze Amerikancem, leti pa jim odgovarjajo z isto mero — so se ta teden sestali v Bangkoku zunanji ministri držav tako imenovanega obrambnega pakta za Jugovzhodno Azijo. Z letali sta prispela ameriški zunanji minister Dulles in britanski zunanji minister Eden, za njima pa še diplomati drugih držav, ki so podpisale ta pakt.

Tako imenovani pakt z Jugovzhodno Azijo ali kratko SEATO, je bil sklenjen lani. Čas za ustanovitev vojaške zveze te vrste je bil kaj neprimeren. Zenevska konferenca je namreč žela velike uspehe: vojna v Idokini je bila zaključena, sklenjeno je bilo premirje in sprico vsega tega je mednarodna napetost popustila. Zato ni bilo nič čudnega, da so se vse azijske države, razen ene — Sijama — zahvalile, ko so jih povabili, naj se vključijo v ta pakt. Zato je bila sklenjena ta vojaška zveza, namenjena Aziji — dejansko brez azijskih držav. Zanimivo je tudi, da so v pogodbi določili, da cilj pakta ni postavlja se po robu kakršnikoli agresiji, marveč izključno boriti se z združenimi močmi proti komunistični agresiji.

Tudi pričujoče zasedanje tega pakta bo vsekakor minilo v znamenju večje ali manjše neprijateljnosti med azijskimi narodi. S tega vidika je tudi treba presojati bojzani, ki jih izražajo v Washingtonu glede konference kakih 30 azijskih in afriških dežel, ki bo aprila. V ZDA se namreč boje, da bi se utegnili udeležiti te konference — na kateri bo nedvomno veliko bolje zastopana Azija, pa tudi mnoge afriške dežele — obrniti proti zahodu, poudariti, da sta zahodni kolonializem in imperializem poglavitna nevarnost za azijske in afriške narode. ZDA so zaskrbljen sprico možnosti, ki je precej verjetna, da bosta imela na azijsko afriški konferenci največji vpliv indijski ministri predsednik Nehru in predsednik Kitajske vlade Ču En Laj. To sta predstavnika dveh največjih azijskih držav, ki štejeta skupno nad 900 milijonov ljudi. Razen tega je znano, da sta oba državnikva v deklaraciji o Tibetu potrdila načeta o koekzistenci, o nevmešavanju v notranje zadeve, o enakopravnosti in sodelovanju med vsemi narodi. Ameriški časniki celo pišejo, da bo prišla na te konferenci do ustanovitve »blokusa miru«.

Takšni cilji konference azijsko-afriških držav so seveda navzkriž s smotri konference pakta z Jugovzhodno Azijo, ki je obravnavala »sredstva za boj proti komunizmu tako na notranjem kot na zunanem tlorisu«, kakor poročila ameriška agencija United Press. Na prvi konferenci bo prav gotovo prišel do izraza odpor proti reševanju mednarodnih vprašanj prek blokov in vojaških paktov, kajti mali in neodvisni narodi dobro vedo, da tako miru ni moč doseči, marveč le z enakopravnimi pogajanjmi, brez rožljanja z orožjem, brez grmenja atomskih in vodikovih bomb, brez groženj. Ves vojni razvoj zgodovino kaže, da v razmerah, ko smrdi po smodniku, si moč vzpostaviti trdnega miru.

Ze dejstvo samo, da se je nekaterim državam — med temi je bila Indija ena izmed prvih — posrečilo uresničiti pobudo glede azijsko afriške konference, je vzpodbuden dokaz, da lahko države z različno družbeno ureditvijo sedejo za isto mizo in se mirno pogovore o zadevah, ki se tičejo miru. Ta konferenca, ki bo nedvomno pomembnejša, kot ona v Bangkoku, bo ravno zato tudi živa priča prednosti takšnega miroljubnega reševanja prečnih vprašanj.

VREME

za čas od 26. 2. do 6. 3. Prevalovalo bo nestalno in hladno vreme s pogostimi padavinami (večinoma sneg). V jasnih nočeh ostrejši mraz. Kaže, da bo ves mesec marec v splošnem hladno s pogostimi snežnimi padavinami.

Novi predlogi za komune v novomeškem in črnomaljskem okraju

Kot smo že zadnjič poročali, bi bil po takratnem predlogu sedanji okraj Crnomelj razdeljen, odnosno bi obstojale v bodoče na območju okrajja štiri komune: v Crnomlju, Metliki, Semicu in Vinici, na območju novomeškega pa šest komun: v Novem mestu, Straži ali Dolenjskih Toplicah, v Žužemberku, Trebnjem, Mokronogu in Sentjerneju. Samo načelo, ki narekuje ustanavljanje komun, naj bodo ti v bodoče najvažnejši organi ljudske oblasti čimbljše proizvajalcev, pa daje osnovno za nadaljnjo razpravo v tej smeri, kako te upravne enote organizirati, da bodo res najbolj odgovarjale svojemu namenu. Prav tako se kaže tudi potreba, da vsaj za začetek komune z izrazito kmetijskim obelježjem, nimajo prevelikega obsega.

Na osnovi gornjih razlogov so se v razpravi o komunah izslojčili novi predlogi za številno komun v novomeškem in črnomaljskem okraju, ki bosta, kot že znano, sestavljala v bodoče eno zvezo komun. Po

teh predlogih naj bi bila samostojna komun v Beli krajini tudi v Poljanski dolini ob Kolpi (sedanja občina Predgrad). Razlogi, ki zato govore so predvsem prometne razmere in oddaljenost doline od drugih krajev. Ta komun bi bila sicer najmanjša v Beli krajini po številu prebivalstva, vendar nakazujejo tako rešitev zgoraj navedeni razlogi. Razumljivo pa je, da bodo take manjše komune imele tudi manjše administrativne aparate.

O ne prevelikem navdušenju posameznih vasi v občini Rakovnik, da se priključijo komun v Mokronogu, smo že poročali. Prav tako so tudi Mirnenci bili od vsega začetka najbolj zato, da bi imeli komuno tudi na Mirni. Če gremo vsaj v začetku na ustanavljanje manjših komun v kmetijskih predelih, potem imata sedanji občini Mirna in Rakovnik eno komun s sedežem na Mirni. Za tako rešitev so v obeh občinah. Pri ustanavljanju Sentjernejske komun se kažejo največje težave v oddaljenosti

posameznih predelov, zlasti škočjanskega predela. Zaradi tega se kaže potreba, da bi bila na tem sektorju tudi komun. Ta bi bila na tem koncu še toliko bolj potrebna, če bi se še nekatere vasi iz okrajja Krško odločili za novomeško skupnost komun. V poštev bi prišla predvsem Bučka z okolico. V tem primeru bi bilo potrebno se poiskati najbolj primerno naravno središče te komun, v katero bi se vključila tudi občina Smarjeta.

Povsem naravno je, da sedanje meje okrajev ne morejo biti nobena ovira za ustanavljanje komun, vendar je treba poudariti, da poseganje aktivno, iz enega okrajja na območje drugega brez sodelovanja domačega aktivna se pravi aktivna iz dotičnega okrajja, ni najbolj primerna oblika za razpravo. Razgovore z volilci v omejenih komunah naj bi vodil vedno skupno aktivisti obeh okrajev. V takem primeru bi odpadlo neutemeljeno podpiranje posameznih ljudi, ki potem širijo parole, češ, aktivisti iz onega okrajja pa so nam ob-

ljubili nižje davke, tovarne in podobno, zato bomo šli k njim. Dobro je znano, da noben aktivist takih obljub ne more dati in jih zato tudi ne daje, saj je več kot jasno, da je davek pri nas odmerjen na podlagi katastra, torej v vsaj državi na enaki osnovi, tovarne pa se bodo gradile pač tam, kjer obstojajo zato potrebni pogoji, ne glede v kateri komun bo to. Takšni pogoji pa so predvsem surovine, prometne vezi in drugo, teh pogojev pa ne more nihče niti obljubiti niti dati.

Dobitke smo razdelili

V soboto, 19. februarja, je bilo v Novem mestu v sejni dvorani okrajnega ljudskega odbora novoletno nagradno žrebanje za naročnike našega lista. Prisostvovalo je nad 200 naročnikov, ki so napeto čakali, komu bo »sreča mila«.

Žrebanje je vodila 3-članska komisija, ki so jo izvolili zbrani naročniki, in sicer: Janez Lavrin, Semic; Jože Roje, Lopata, p. Hinje, in Polde Cigler, Novo mesto.

Listke je vlekla 5-letna Nuška Savriševa iz Novega mesta. Zreb je izbral naslednje naročnike:

- 1. skupina:
 1. radio — Guiman Franc, Sv. Jurja 7, Novo mesto;
 2. divan — Oviček Franc, Vel. Orehek 26, p. Stopeč;
 3. 3 m kangarna — Jarnovič Ciril, ZTP, Novo mesto;
 4. 18 kg masti — Zidar Angela, Krtna 1, p. Vel. Loka;
 5. 2 m drv — Ivančič Miko, Belči vrh 7, p. Dragatuš;
 6. vozček — Burgar Gustel, Smihel pri N. m.;
 7. vozček — Kren Franc, Dol. Toplice 29;
 8. 500 kosov opeke — Kastelec Janez, Dolž 27, p. Stopeč;
 9. ženski gozdarji — Derganc Alojz, Gaber 2, p. Semic;
 10. 10 kg riža — Fabjan Tomaž, Lopata 23, p. Hinje;
 11. 5 l olja — Knavs Jože, Breg 32, p. Ribnica;
 12. 10 kg moke — Bojanc Mihael, Gor. Karteljevo 4, p. Mirna peč;
- 2. skupina:
 1. 1 vozček — Bojanc Jože, Vel. Orehek 18, p. Stopeč;
 2. moški čevlji — Zavodnik Kristel, Vel. Globoko 18, p. Zagradec;
 3. 1 moška srajca — Podbevšek Franc, zdravilišče Novo Celje, p. Zalec;
 4. 1 kombineža — Boškini Jože, žel. postaja Jesenice na Gorenjskem;
 5. 1 kombineža — Mandelj Tončka, Gor. vas 7, p. Vel. Loka;
 6. 1 moška srajca — Turk Alojz, Vinji vrh, p. Bela cerkev;
 7. 6 škod. za kavo — Zupančič Ivanka, Grad, Trebnje;
 8. 1 kuhalnik — Adlešič Ivan, Utkovalnik 28, p. Vinica;

- 13. 10 kg sladkorja — Omlahen Franc, Vel. Bučna vas, p. Novo mesto;
- 14. kozica — Sopčič Anica, Grm 6, p. Gradac;
- 15. 1 moška srajca — Fink Marija, Meniška vas 18, p. Toplice;
- 16. 3 m flanele — Jerman Franc, Gosposvetska 74, Jesenice;
- 17. 2 konja — Virant Vinko, Polje 14, p. Krmelj;
- 18. drobilec za orehe — Malovič Hedi, Novo mesto;
- 19. servis za kompot — Stukelj Ančka, Dol. Kamence 53, p. Novo mesto;
- 20. 4 stekl. pijače — Hefeler Andrej, Prešernova 15, Novo mesto;
- 21. 1 moška srajca — Novak Marija, Račje selo 16, p. Trebnje;
- 22. 4 stekl. pijače — Štamphar Julij, Gradec 65;
- 23. 1 moška srajca — Gačnik Ana, tovarna igrač, Novo mesto;
- 24. čokol. in liker — Miketič Franc, Vinica 74;
- 25. celolet. naročnina — Kambič Ivan, gimnazija Crnomelj.

- 3. skupina:
 1. knjiga: Tisoč in ena noč — Migalič Jože, sofer, Dragatuš;
 2. knjiga: Svet humorja in satire — Brsan Minka, Gor. Strazca 28;
 3. knjiga: Sedmi križ — Košmrlj Stane, v. p. 8795-1, Bela Cerkev — Banat.

Uredništvo in uprava Dolenjskega lista.

Tečaj v Dobrničju

V Dobrničju se že več tednov mudi potovalni gospodinjstvi tečaj, ki ga obiskuje 24 žena in deklet iz vse dobriške doline. Tečaj traja tri mesece. Pouk imajo vsak dan razen ob nedeljah. Tečajnice so razdeljene v dve skupini: praktično in teoretično kuhanje. Poučujejo se tile predmeti: teorija kuhanja, hranslovje, gospodinjstvo, higiena, računstvo, vzgojslovje, slovensčina, ustava, krojno risanje, mlekarstvo, živinoreja, vrtnarstvo in sadjarstvo. Poleg praktičnega kuhanja imajo tudi praktično krojenje in šivanje. V popoldanskih urah dekleta šivajo, krpaajo, prepisujejo jedilne liste. En obrok hrane dobijo v tečaju, zato pa prinašajo različna živila.

Potovalni tečaj je organiziral Tajništvo za proročstvo odhajati v tečaj. Ni razlik s mišmi, pot. Nečetiški kros je imel namena predvsem preizkušiti znanje tabornikov pri orientaciji na terenu s pomočjo azimuta. Na 2 km dolgi poti so morali določiti kraje za 5 danih azimutov in ugotoviti azimut 5 krajev do 35 hiljadov natančno. Na cilj so morali priti v določenem času. Zmagal je vod GAD, en dekletski vod pa ni bil ocenjen. Tekmovanje in ugotovitev EGT tov. Dobov, sek.

- 9. 1 moška srajca — Longar Ciril, Dol. Ajdovec 15, p. Dvor;
- 10. servis za vino — Kraševce Franc, Kolodvorska 2, Novo mesto;
- 11. servis za liker — Tavčar Vlasta, učit., Sentjerneju;
- 12. podstavek za sadje — Hudoklin Jožefa, Gor. Vrpolje 15, p. Sentjerneju;
- 13. garnitura škatel — Gazvode Cvetke, Birčna vas, p. Smihel;
- 14. lesena galant. — Drab Ivan, zdrav., Sempeter pri Gorici;
- 15. kosara — Murn Jože, Trebča vas 3, p. Dvor;
- 16. lesena galant. — Murn Franc, Vel. Orehek 20, p. Stopeč;
- 17. 4 stekl. pijače — Malerle Pavel, Predgrad 27, p. Stari trg ob Kolpi;
- 18. 4 stekl. pijače — Rožman Marko, Purga 8, p. Adlešič;
- 19. trajna ondulacija — Gričar Ivan, Otočec ob Krki;
- 20. knjige — Kovačič Marija, Trška gora 21, p. Otočec;
- 21. lesena galant. — Plančan Ivan, Uršna sela 57;
- 22. 4 stekl. pijače — Penko Viktor, Leskovec, p. Gor. vas nad Škočjo Loka;
- 23. 5 kg mila — Franko Lojzka, Leskovec, p. Brusnice;
- 24. 1 par nog. in copate — Zakonek Stanko, osn. šola Podkum, p. Toplice;
- 25. polletna naročnina — Sadržar Fani, Sp. Jarše 30, p. Domžale.

Tolajšini dobitki:

Naročnikov, ki so plačali celoletno ali polletno naročnino in s tem dobili pravico sodelovanja pri žrebanju, je bilo skupaj 4252, in sicer: okraj Novo mesto 2508, okraj Crnomelj 941, okraj Kočevje 335, razne pošte 397, inozemstvo 17.

Taborniki so tekmovali v orientacijskem krosu

Preteklo nedeljo so tekmovali novomeški taborniki v orientacijskem krosu po neznanem terenu. Sodelovali so trije vodji, dolet in trije vodji fantov. Vsi vodji je na startu dobil specialno terena, kompasa in maršruto poti v zalepljeni kuverti. Potem so vodji odhajali v tečaj. Ni razlik s mišmi, pot. Nečetiški kros je imel namena predvsem preizkušiti znanje tabornikov pri orientaciji na terenu s pomočjo azimuta. Na 2 km dolgi poti so morali določiti kraje za 5 danih azimutov in ugotoviti azimut 5 krajev do 35 hiljadov natančno. Na cilj so morali priti v določenem času. Zmagal je vod GAD, en dekletski vod pa ni bil ocenjen. Tekmovanje in ugotovitev EGT tov. Dobov, sek.

Ribniški zdomarji so zborovali

Velika gostilniška soba podoba dvorani v gostinskem podjetju v Ribnici je bila v soboto 12. l. polna rešetarjev iz vseh predelov Ribniške doline. Zbranih jih je bilo kakih 80, videl srednjih let. Zbrali so se, da se pogovore o nadaljnjem obstoju rešetarstva ter o drugih stvareh, rešetarje boljjo. V njihovi sredi je bil tudi republiški poslanec tov. Maležič ter predstavniki OLO, OZZ, in občine Ribnica. Prvo, kar so obravnavali na zboru, je bila ustanovitve Medzadružnega rešetarstva odbora. Dolgo so izbirali, preden so izbrali v prvi organizacijski organ ribniških rešetarjev rešetarji odbor 11 odbornikov. Ustanovitve rešetarstva odbora je bila utemeljena s tem, da je najnujno za rešetarje, katerih je sedaj kakih 200, da imajo svojo organizacijo, če smemo ta odbor tako imenovati, ki se bo potegovala za pravice rešetarjev kadar bodo leti na en ali drug način prikrašani.

Razprava o rešetarstvu, v kateri so sodelovali mnogi preizkušeni rešetarji, je pokazala, da hočejo tudi ti ljudje imeti svoj prostor na soncu. Največ je bilo kritike na račun uredbe, ki je izšla v uradnem listu LRS dne 28. maja leta 1954, kjer je govora, katera obrt se smatra kot potujoča obrt in pravice, ki izhajajo iz tega za opravljanje te obrti. Po mnenju rešetarjev bi morala biti vnešena v ta člen tudi ribniška potujoča domača obrt - rešetarjenje. Sklenili so, da bo njihov odbor skupno z OLO stavil Sekretariatu za gospodarstvo pri vladi LRS predlog, da dobijo njihove pravice do rešetarjenja zakonsko obelježje. Rešetarstvo danes še obstaja. Tradicije rešetarjev segajo nazaj do 15. stoletja. Da naj rešetarstvo še živi, vsaj dokler je na starejša generacija, so se izrekli tudi predstavniki OZZ, OLO, predvsem pa se je zavzel za rešetarje ljudski poslanec tov. Maležič. Rešetarstvo in z njim domača obrt je z ozirom na specifičnost te vrste obrti, tradicije kakor tudi nuje na trenutne gospodarske prilike najnujno potrebno. Po osvojitvi so nekateri ljudje na odgovornih mestih zavirali rešetarstvo kot

njih in njihove družine do volj kruha in domačem kraju. Da se bo to prej ali slej zgodilo, vedo tudi sami rešetarji in si to tudi žele. Rešetarji so se zanimali tudi za rešetarjenje po Avstriji, ki je začetek zaradi neurejene mednarodne pogodbe z Avstrijo težko uresničljivo. Lani je bilo v Avstriji osem zdomarjev, tudi letos jih bo slo nekaj. Z izvolitvijo Medzadružnega rešetarstva odbora, ki so mu obljubile pomoč tudi zadruge, so dobili rešetarji močno oporo za nadaljnje delo in obstoj

Karel Oražem.

V Žužemberku bo treba okrepiti gospodarsko dejavnost

Nedvomno bo Žužemberk sedež suhokrajni komun, ker ima pač največ pogojev, čeprav se nekateri prebivalci Suhe krajine, zlasti v občini Dvor ter nekaterih vasi občine Hinje, s tem sedaj še ne strinjajo. Žužemberk je največji kraj v tem predelu in je že dolga leta središče Suhe krajine. V kolikor sedaj posamezniki tega nečesto priznati in skušajo z raznimi dokazi utemeljiti potrebo, da bi bil sedež komun v drugem kraju, se za tem skrivajo bodisi osebni ali pa kake drugi - vsakakor pa nesocialistični družbeni interesi. Spričo vsah razlogov, ki govore, da naj bi bil Žužemberk sedež bodoče komun, res ne kaže o tem vprašanje še dalje razpravljati.

Tisti, ki so proti temu, da bi bil sedež komun v Žužemberku, navajajo med drugim, da v gospodarskem pogledu ta kraj po vojni ni pokazal tištega napredka, ki bi ga lahko, posebno pa ne takega, kot so ga n. pr. pokazali drugi, tudi manjši kraji. V tej trditvi je precej resnice.

Žužemberk je bil med drugo svetovno vojno skoraj ves čas pozorišče srditih in krvavih bojov, toda ne po krivdi prebivalcev, pač pa zaradi svojega strateškega položaja. Žužemberčani so zaradi teh hrbt velikokrat trpeli in dali številne žrtve v ljudih in materialu. Trg je bil ob koncu vojne skoraj ena sama ruševina. Še danes širle v zrak številni ostanki nekdanjih stavb. Obnova je terjala vsa leta po vojni veliko naporov in sredstev in vojne rane še danes niso zaceljene. Poleg privatnih hiš so v Žužemberku po vojni obnovili med prvimi šola, dvorano za prireditve in kino predstave, zdravstveni dom, gostišče, glavnicno in še več drugih javnih naprav. Zadržni dom, ki ga res gradijo že več let, je danes razen dvorane, dograjen. Na območju občine Žužemberk se je zdajnja leta tudi zelo veliko elektrificiralo. Vsi ti obnovitveni napori pa seveda ne upravičujejo te-

ga, da odgovorni v Žužemberku niso bolj poskrbeli za nastanek obrtnih in drugih podjetij. Saj je v Žužemberku nekaj podjetij socialističnega sektorja, toda ta podjetja niso v zadnjih letih napravila skorej niti koraka naprej. Imajo župnijsko, mizarstvo, zidarsko podjetje in še nekatera druga.

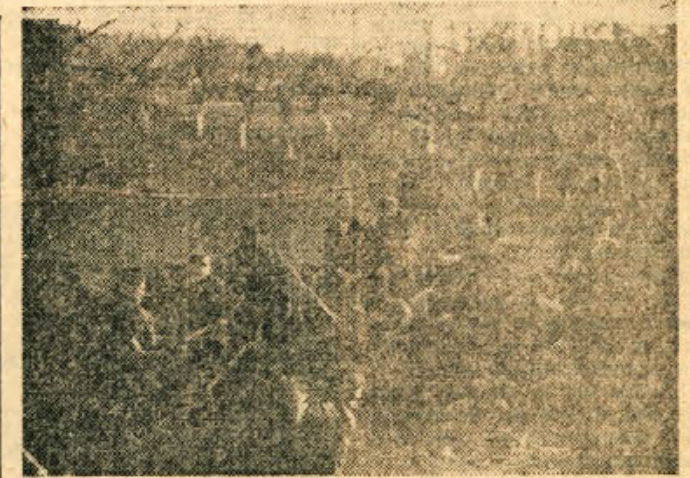
Vsa ta podjetja pa bolj živovarajo kot poslujejo, razen občinskega trgovskega podjetja, ki poleg sicer preveč ostre konkurence kmetijske zadruge še kar dobro posluje. Čevlarsko podjetje »Krupona« delava vsaj uradno na socialistični osnovi, vsi pa, ki njegovo poslovanje poznajo, trdijo, da se podjetje ne loči veliko od privatnega. Poleg občinskega, je še združeno čevlarsko podjetje. Ko sta občinski ljudski odbor in upravni odbor kmetijske zadruge pred kratkim sklenila, da obe podjetji združita in jima tudi določila primeren prostor, so se s tem predlogom strinjali pomočniki in vajenci, ne strinjajo pa se oba poslovodje. Seveda, eden bi pri tem izgubil komandantski stolček.

Mizarstvo podjetje je več let zaposlovalo le 5 ljudi, v zadnjem času pa jih ima deset. Posluje sila primitivno, saj nima nobenih obratnih sredstev (denarnih), ima samo nekaj starih strojev. Lastnega lesa nima, pač pa dela iz pripeljane lesa. Plače zaposlenih so vsak mesec posebej odvisne od rednega ali nerednega plačila storitev privatnim naročnikom, za katere v glavnem delajo. Prostoro ima sicer majhne, vendar bi jih bilo mogoče nekoliko bolje urediti, kot so sedaj. Edino prirodno skladišče, ki ga je podjetje imelo, je vzel občinski ljudski odbor za drvarnico. Če pri tem primerjamo, kakšno lepo razvojno pot je napravilo v nekaj letih podobno mizarstvo podjetje na Dvoru, potem je čudno, da se še razvoj podje-

ti v Žužemberku ni dovolj naredilo, več kot utemeljen. Nikjer niso rasla podjetja sama od sebe, pa se je za nje moral nekdo zavzeti in se tudi potruditi. Kadar podjetje pokaze nekaj zadrževanja v sebi, potem ni neresljivo vprašanje niti nakupa najpotrebnejših strojev niti primernih prostorov. Pri podjetjih, kot je večina žužemberških, ki v glavnem poslujejo samo, kot pravijo »glij za glij«, je kazno, da manjka odgovornim zdravim pobude, požrtvovalnosti in resne volje za napredek.

Kaže, da je bilo dosedaj pri vodilnih ljudih in aktivistih v Žužemberku preveč nekega samozadovoljstva, sklicevanja na pridobljene »zasluge«, nekoliko pa tudi tih borbe za glavno besedo na posameznih mestih, mnogo premalo upornega in požrtvovalnega dela za gospodarski napredek kraja. Žužemberk ima pogoje za več močnih podjetij. Delovalnih ljudi je dovolj, potreba po obrtnih izdelkih in storitvah pa prav tako več kot dovolj. Značilno je, da iz Suhe krajine odvažamo les in da odhaja z lasulžkom v druge kraje delovna sila, do mizarstva, kjer izdelka ali usluge pa zelo težko prideš. Na območju Suhe krajine ni niti enega župnijskega ali krojaškega podjetja, pa tudi registriranih obrtnikov te stroke je malo. Vse to opravijo šušmarji, skupnost na se obrise za deleč na dohodu.

Okrepitev gospodarske dejavnosti v vseh panogah od živinoreje do obrti in manjše industrije ne samo v Žužemberku kot sedežu komun, pač pa tudi v drugih krajih Suhe krajine bo najodgovornejša naloga ljudskega odbora bodoče komun in vseh prebivalcev. V smeri prizadevanja in iskanja možnosti za okrepitev gospodarstva, bi se morala razvijati razprava o komunah, ne pa da se drobi in razgleda v povsem postranskih stvareh, kot je kraj sedeža, daljše ali krajše zvonjenje, klicanje pred cerkvijo in podobno.

PRED DESETIMI LETI: Borci II. bataljona XV. brigade poslušajo zdravstveno predavanje na travniku za Birčno vasjo (spomladi 1945)

ZA PRANJE FINIH TKANIN PERLONA NYLONA SVILE IN JE EDINO SREDSTVO

TOVARNINA PROIZVOD **Zlatorog** MARIBOR

O delu kmetijske službe v kočevskem okraju

Kmetijstvo kočevskega okraja se vedno ni tako razvilo, kakor bi lahko bilo. Naravni pogoji našega okraja so ugodni predvsem za rejo živine. V nekaterih predelih se uspešno razvija tudi sadjarstvo. Da bi kar največ mogoče izboljšali proizvodnost naše živinoreje bi nujno morali prilagoditi tudi njivsko proizvodnjo potrebam živine.

V tej smeri deluje celotna kmetijska služba v okraju. Za doseg hitrih in dobrih rezultatov v kmetijstvu je potrebna enotnost dela. Prav s tega razloga opravljajo svoje strokovno delo, tako uslužbenci okraja kakor z družne zveze po enotnem načrtu. To nam je omogočilo, da lahko naštejemo nekaj uspehov v izboljšanju kmetijstva, oz. kmetijske proizvodnje.

Kakor sem že omenil, je naša glavna panoga živinoreja. Tej posvečamo vso skrb. V ta namen smo organizirali vrsto ukrepov, ki zagotavljajo povečanje krme za živino, kar je predpogoj za vse ostale ukrepe pri izboljševanju živinoreje. V naslednjem bom prav nakratko naštel nekatere vidnejše uspehe. Da bi vplivali na povečanje pridelkov sena in izboljšanja pašnikov je strokovni referent poljedelškega odbora pri združni zvezi izvršil več poizkusnih gnojenj z različnimi gnojili. Rezultati so bili prav dobri. Proizvajalci so si v večini primerov ogledali uspeh poskusnega gnojenja in sami videli, katera gnojila v posameznih krajih najbolj ustrezajo. V letošnjem letu so proizvajalci kupili velike količine umetnih gnojil in se bodo pri uporabi že ravnali po rezultatu omenjenih poizkusov. Tako bodo bolj pametno uporabljali gnojila in dosegli boljše uspehe.

S tem se bodo vsekakor izboljšali pogoji prehrane živine in bo nujno tudi bolj uspeh v reji živine.

Posebej omenjamo selekcijo živine. Od celotnega števila goveje živine imamo preko 30% rodovniških živali. Pri rodovniških živalih redno gojavljamo mlečnost krav in ravnost njihovega naraščaja. Živali z nizko mlečnostjo izločamo iz reje. Na ta način vplivamo na to, da se vzreja predvsem naraščaj proizvodnejših živali.

Z izboljšanjem prehrane in z izločevanjem slabih mlaznic smo dosegli povprečno mlečnost rodovnih živali v letu

1954 nad 2200 litrov mleka na eno kravo. To je preko 150 litrov več kot v letu 1953. V tej številki niso vštete rodovne živali državnega posestva Kočevje, ki je v letu 1954 doseglo povprečno mlečnost 2928 kilogramov mleka za 657 rodovnih krav, kar je skoraj 400 kg več kot v letu 1953. Za izvajanje selekcije je v letu 1954 prispeval okrajni ljudski odbor nad 2.000.000 din, od tega se je porabilo 550.000, za izvajanje proizvodnosti živali 1.050.000 za nabavo dobrih plemenskih bikov, razliko pa za razne živinorejske prireditve, ki vplivajo na izboljšanje reje živine.

Kako koristno in potrebno je vlagati določena sredstva v našete namene, kaže že prikazana večja proizvodnja mleka. Poleg tega pa so še drugi rezultati selekcije, ki pripomorejo k izboljšanju gospodarskega stanja kot celoti pa tudi posameznim proizvajalcem. Kot uspeh selekcije moramo smatrati, da vzredimo veliko število plemenskega naraščaja rodovne živine, katerega prodajamo izven področja okraja ter tako pomagamo boljšanju živinoreje. Gospodarstva, ki te živali vzrejujejo pa tudi dosežejo boljše gospodarske rezultate, kakor bi ga sicer. V letu 1954 so naši kmečki proizvajalci prodali izven območja našega okraja 652 plemenskih živali za skupno nad 49.000.000 din. Največ je bilo prodanih bikov in telic ter nekaj krav. Povprečna prodajna cena teh živali je bila okrog 178 din za kg. To je v povprečju 70 din nad ključno ceno pri vsakem kg, ali na celotno težo prodanih živali za preko 15 milijonov več, kakor bi dosegli v slučaju, da bi bile te živali prodane za meso. Tako je bilo v letu 1954. Kaj pa za naprej? Iz dosedanjega dela smo videli, da je preveč stroškov posebno za nabavo plemenskih. Dobri plemenjaki so dragi in jih je škoda prezgodaj izločiti iz reje. Naši rejci izločajo plemen-

ske bike iz reje že v starosti od 4 do 5 let. Največkrat navajajo kot glavni razlog za izločitev preveliko težo. Če bi biki plemenili dalj časa, vsaj do starosti 7 do 8 let ali še več, bi s tem mogoče zmanjšali potrebo po denarnih sredstvih za nakup bikov. Se važnejše pa je, da bi s tem dobili od dobrih bikov, kakršne je težko dobiti, več naraščaja. Prav iz teh razlogov držijo n. pr. ameriški živinorejci plemenske bike celo do 17 leta starosti. Da bi se tudi pri nas vsaj delno počešal oba držanja plemenskih bikov je v že omenjenem razpisu zagotovljena vsakemu

Če bo eden ali več kmečkih proizvajalcev skupaj posadilo sadna drevesca tako, da bo nasad velik vsaj 20 arov, se bo izplačal iz razpisanih sredstev prispevek v višini nabavne vrednosti sadnih drevesc.

V poljedelstvu je poleg krmnih rastlin najvažnejša kultura krompirja. Krompirja sadijo naši kmečki proizvajalci nad 20% njivskih površin in je zato zelo važen za doseg dohodkov. Da bi izboljšali živinorejo in tako vplivali na večji pridelok je v omenjenem razpisu predviden tudi prispevek za pozitivno odbero krompirja. Pozitivna odбира krompirja pomeni, da

Pašniki na gospodarskem posestvu Livold na Kočevskem

proizvajalci po navodilih strokovnjakov, že v času rasti označijo tiste grme krompirja, ki so zdravi in sorti, ter da tako označene krompirjeve grme izkopijejo posebej, krompir pa porabijo za seme. Na vsak grm, ki bi se tako odbral je predviden prispevek tri dni.

Okrajni ljudski odbor Kočevje je v letu 1954 prispeval za izvršitev raznih ukrepov za povečanje kmetijske proizvodnje nad 6 milijonov dinarjev. Ker se je izkazalo, da se ta sredstva dobro rentirajo v obliki povečane proizvodnje so letos predvidena skoraj še enkrat večja sredstva.

Vsi prej našeti ukrepi vplivajo predvsem na izboljšanje živinoreje. Ker sem opisal denarne prispevke za izvršitev posameznih ukrepov v korist živinoreje, navajam še ukrepe, ki bodo vplivali na sadjarstvo ter poljedelstvo.

Letošnjo ugodno zimo so v občini Hinje izkoristili za popravilo potov. Toliko jih niso že zlepa popravili kot letošnjo zimo. Hinjčani so že lahi popravili pot in jo tudi razširili proti gozdu pod vasjo, da sedaj lahko odvažajo les tudi s kamionom. V enem mesecu so popravili pot v dolžini več kot tri kilometre. Prebivalci vasi Vrh sedaj razširjajo in popravljajo pot proti Visejcu. Nameravajo jo usposobiti za avtomobilski promet, ker imajo to najbližje in na železniško postajo Radohova vas.

Na Lopati so za popravila potov, odkar je občinski ljudski odbor pooblastil za organizacijo dela dva prizadeta gospodarstva, zelo zanimajo in tudi pridno delajo. Pri organizaciji dela pomaga tudi vsaki odbor SZDL. V treh tednih prostovoljnega dela so popolnoma preuredili in usposobili za avtomobilski promet pot do državne ceste. Pot so na novo postavili z gramozom. Občina je dala strelivo, vse ostalo so napravili vaščani sami. Tudi Prevočeni so letos popravili znaten del poti.

Se najmanj se zanimajo za to koristno komunalno delo v Selih in Zvirčah, pa tudi prebivalci Ratja so menda samo

V občini Hinje pridno popravljajo pota

toliko časa delali na popravilu potov, dokler so izpali prispevek podjetja »Kremen« za ta namen, potem je delo prenehalo. V Selih so bili včasih pridni za popravilo pota, sedaj pa niso več tako. Manjka jim dober organizator, ki bi znal pridobiti vaščane za to koristno delo. Podobno je verjetno tudi v Zvirčah. Ze samo zaradi lažjega dohoda in izhoda iz vasi ter cenejšega odvoza lesa, ki ga prebivalci teh vasi precej odprejmo vsako leto, je popravilo potov nad vse potrebno.

Dosti je še takih, ki se na vse načine izmikajo delu pri popravilu potov in še celo občinski ne vedo, če jih lahko prisilijo, da se udeležijo brezplačnega dela. Če je sicer o popravilu potov ali drugih javnih del spredel zbor volilcev dotične volilne enote, potem je ta sklep obvezen za vse, ki to pot koristijo. Vsakega, ki je zavezan delati pa tega neče, občinski ljudski odbor lahko prijavi sodniku za prekrške pri Svetu za notranje zadeve okraja. Prav pa je, da se obveznosti za to delo razdele po gospodarski zmogljivosti posameznika, oziroma v sorazmerju s koriščenjem dotične komunalne naprave.

Letošnja akcija čiščenja in škropljenja sadnega drevja ni zadovoljivo vodila akcija čiščenja in škropljenja sadnega drevja. Kmetijske zadruge so doslej nabavile okrog 6000 kg škropiva, in sicer rumesana in rumesan olja. Ker vse zadruge nimajo dovolj sadnih škropilnic in dovolj zaščitnih oblik, jim je okrajni ljudski odbor prispeval zanje eno tretjino nabavne cene.

Ker smo v prejšnjih mesecih precej zamudili, se bojimo, da ne bo vse sadno drevje pravilno očiščeno, tisto, ki ga je napadel kapar, pa škropljeno. Zato je zadnji čas, da sadjarski odseki kmetijskih zadrug v bo-

Valentin Čarman:

Pojasnilo gozdnim posestnikom

(Nadaljevanje)

Primerbo bi bilo, da je rok za vlaganje prošnje določen za čas od 1. aprila do konca maja, vzporedno s tem in do konca avgusta bi gozdarski organi pregledali gozdove, ob njihovem sodelovanju gozdarske komisije posameznih občin pregledale vse prošnje, pregledale rešitve in jih dostavile Okrajni upravi za gozdarstvo, da jih v mesecu septembra pregleda ter izda odločbe. Del vseh prošenj pa bi moral biti dostavljen na Okrajno upravo že preje, da bi na podlagi izdanih sečnih dovoljenj gozdarski organi pravočasno pričeli z odkazovanjem drevja.

Kakor že omenjeno, bo rok za vlaganje prošnje in vse tozadevne podrobnosti sporočen občinam pravočasno s posebno okrožnico, s katere vsebino bodo gozdni posestniki seznanjeni na krajevno običajen način.

V tem članku je že večkrat poudarjeno, da posestnik gozda nima pravice sekati, dokler drevje ni odkazano za posek pri pristojnem gozdarskem organu, ne glede na namen uporabe lesa (za lastno porabo ali za prodajo). Ravno v tem delu je bistvo važnosti javne gozdarske službe, da se odkazuje preko strokovnega gozdarskega osebja po načelih pravilne gojitve in trajnega gozdarjenja za gozdovi. Z ozirom na stanje in strukturo velike večine naših gozdov je iz odkazovanje najbolj delikaten posek, ki bi ga praviloma smel opraviti le res sposoben gozdarski strokovnjak, ki dobro pozna življenje gozda, zahteva posameznih drevesnih vrst za uspešno rast in terenske prilike, ter se pri tem polno zaveda, da je odkazovanje v svojem globljem pomenu gojitveni ukrep. Zal v okviru tega članka ne moremo dovolj poudariti važnost in pomen odkazovanja, omenimo naj le še to, da s strokovno pravilnim odkazovanjem lahko odločilno vplivamo na proizvodno zmogljivost gozda, po drugi strani pa se škodljive posledice nepravilnega odkazovanja včasih občutijo čela desetletja. Ze iz teh kratkih besed mora biti vsakomur jasno, da z ozirom na izredni gospodarski pomen naših gozdov to delo ne more biti prepuščeno komurkoli in da so kazenski ukrepi proti tistim, ki samovoljno sečejo neodkazano drevje, povsem utemeljeni.

Pristojni gozdarski organ opravi odkazilo tako, da drevje, ki ga določijo za posek, na korenini panja na najnižjem kraju gladko zateže in na ta zasek udari žig z logarskim kladivom. Pri tem vsako posamezno drevo izmeri v pasni višini in podatke vpiše v knjigo odkazovanja. Ker mora ostati žig po sečni nepoškodovan v dokaz, da je bilo drevo odkazano, ga je udariti čim nižje na korenini panja, da ne bi delavci pri sečni zaradi očuvanja žiga puščali previsokih panjev. Ko bodo na razpoložljivi številčniki (skolobrojil), se bo na zasek poleg žiga udarila še zaporedna številka zaradi poznejše kontrole pravilnosti odkazovanja in tozadevne odgovornosti odkazovalca. Odkazano drevo se lahko primerno označi še na debelu, da se ga pozneje lažje najde, toda v dokaz odkazila po pristojnem gozdarskem organu služi le žig na korenini panja (žig na debelu stoječega ali podtega drevesa ne velja kot dokaz odkazila). Zato opozarjamo gozdne posestnike, da pri sečni žig posvečajo potrebno pažnjo očuvanju žiga, sicer bi se lahko smatralo, da so sekali neodkazano drevje.

Ker se dogaja, da posamezniki ob odkazovanju skušajo na razne načine vplivati na gozdarske organe, da bi jim odkazali več lesa, kot je odobreno po sečnem dovoljenju, jih opozarjamo, da je gozdarskim organom strogo naročeno odkazovati le v okviru odobrenih količin. Zato pripravljamo gozdnim posestnikom, da to opuste in naj rajši polagajo več pozornosti na prejeta navodila za pravilno sečnjo. V tem pogledu se opaža še mnogo napak in to zlasti sledeče:

Panji so previsoki in pri iglavcih neobeljeni, poškodovano je neodkazano drevje, poškodovan ali celo uničen je podmladek, odpadki (veje, vrhovina) niso pospravljeni in leže razmetani po mladju ter ga s tem ovirajo v rasti ali ga celo zaduše, les iglavcev ni obeljen ali pa je obeljen zelo površno, sortimenti so slabo in površno izdelani, lesna masa je slabo izkoristljena in se jo pušča propadati v gozdu.

V sleherni hišo Prešernovo knjigo!

Naša družbena ureditev skrbi, da delovni človek dobi v prostem času razvedrilo in da se s pomočjo knjige strokovno izpopolnjuje. K temu veliko pripomore prav Prešernova družba. Ljudska oblast, delovni kolektivi in kmetijske zadruge so pomen te knjige razumeli in jo vsestransko podpirajo, postali so njeni podporni ali ustanovni člani, ji nudijo finančno pomoč, da bi bila dostopnejša delovnim ljudem.

Komaj nekaj let obstoja Prešernova družba, pa že vidimo, koliko so njene knjige pridobile po vsebini in ugledu, saj ni nobene vasi v Sloveniji, kamor ne bi prišla knjiga Prešernove družbe. V lanskem letu je imela Prešernova knjiga nad 50.000 naročnikov, tisoče podpornih in ustanovnih članov, izdala je nad 250.000 knjig. V novomeškem okraju je bilo prodanih 1430 izvodov knjig Prešernove družbe. Vendar to ni največ, kar bi se dalo storiti. Okrajni odbor Prešernove družbe je bil premalo delaven, saj se nekateri člani niti še niso udeleževali. Menijo, da je njihovo delo končano že s tem, če je organizirana poverjeniška mreža. Na konferenci v decembru so bili sprejeti lepi sklepi o aktivnem delu okrajnega odbora Prešernove družbe. Zelim, da bi se tudi izvajali.

Nekateri delovni kolektivi porabijo mnogo sredstev za propagandne namene, od katerih imajo zelo malo koristi. Mistim, da bi morali bolj skrbeti za kulturni in strokovni dvig svojega članstva. K

temu bi sodobna knjiga mnogobojno pripomogla, zato bi bilo pametno vlagati sredstva v ta namen.

Odgovornosti, ki jo je prevzela SZDL, da delovnim ljudem pojasnjuje našo družbeno ureditev in skrbi, da pridejo do sodobne knjige, se naše organizacije SZDL in posamezni prosvetni delavci na podeželju niso v polni meri zavedali. Na kmetih je veliko zanimanje za knjigo, vendar marsikdo niti ne ve, kje jo lahko naroči in kako naj pride do nje. Tu bi lahko naše osnovne organizacije z majhnim trudom pridobile veliko naročnikov, kajti vedeti morajo, da je njihova naloga skrbeti, da pride Prešernova knjiga v vsako kmečko hišo.

Opozoril bi članstvo SZDL, kakor tudi vse poverjenike Prešernove družbe v posameznih občinah (Dobrič, Brusnice, Gotna vas, Hinje, Trebelno, Vel. Gaber), da pohite s pridobivanjem novih članov in Glavnemu odboru Prešernove družbe redno poročajo o tem. Do sedaj so se najbolj izkazali sledeči poverjeniki Prešernove družbe: Ivan KOBŠE, Novo mesto, Saša PAPEZ, Novo mesto, Karel VITANC, Novo mesto, Vera SEVER, Sentjerne, Jožica OVEN, Trebnje in Jožica LAVRINC, Smihel pri Novem mestu.

Tovariši poverjeniki! Blizu se čas zrebanja in rok za pridobivanje novega članstva. Storitve vse, kar je v vaši moči za Prešernovo knjigo, posvetujte se o tem z izkušeni poverjeniki Prešernove družbe!

I. Plavec

Čiščenje in škropljenje sadnega drevja ni zadovoljivo vodilo akcija čiščenja in škropljenja sadnega drevja. Kmetijske zadruge so doslej nabavile okrog 6000 kg škropiva, in sicer rumesana in rumesan olja. Ker vse zadruge nimajo dovolj sadnih škropilnic in dovolj zaščitnih oblik, jim je okrajni ljudski odbor prispeval zanje eno tretjino nabavne cene.

Ker smo v prejšnjih mesecih precej zamudili, se bojimo, da ne bo vse sadno drevje pravilno očiščeno, tisto, ki ga je napadel kapar, pa škropljeno. Zato je zadnji čas, da sadjarski odseki kmetijskih zadrug v bo-

Čiščenje in škropljenje sadnega drevja ni zadovoljivo

Letošnja akcija čiščenja in škropljenja sadnega drevja ni zadovoljivo vodila akcija čiščenja in škropljenja sadnega drevja. Kmetijske zadruge so doslej nabavile okrog 6000 kg škropiva, in sicer rumesana in rumesan olja. Ker vse zadruge nimajo dovolj sadnih škropilnic in dovolj zaščitnih oblik, jim je okrajni ljudski odbor prispeval zanje eno tretjino nabavne cene.

Ker smo v prejšnjih mesecih precej zamudili, se bojimo, da ne bo vse sadno drevje pravilno očiščeno, tisto, ki ga je napadel kapar, pa škropljeno. Zato je zadnji čas, da sadjarski odseki kmetijskih zadrug v bo-

doče izrabijo vsak ugoden čas in opravijo dano nalogo zadovoljivo. Vsi lastniki sadnih dreves se morajo zavedati, da se vedno veljajo predpisi Uredbe o zatiranju škodljivcev in boleznih sadnega drevja, po kateri morajo vsako leto očistiti sadno drevje, tisto, ki je okuženo po kaparju, pa tudi poškropiti. Občinski ljudski odbori so pooblaščen, da pri lastnikih sadnega drevja, ki tel še niso opravili sami, izvedejo čiščenje in škropljenje na stroške lastnika. Uredba predpisuje za materialne lastnike tudi denarne kazni. Res je že zadnji čas, da se prične kaznovati lastnike, ki imajo neurejene sadovnjake. Ti so znak slabih gospodarjev. Star in shirana sadna drevesa morajo biti posekana, po naših sadovnjakih jih pa še mnogo stoji. Ob čiščenju sadnega drevja je najugodnejša prilika tudi za gnojenje sadovnjakov. Slaba rodnost našega sadnega drevja je posledica neglejanja. Če kmetovalci sadjariji nimajo hlevskega gnojila za gnojenje sadnega drevja, naj uporabljajo umetna gnojila, ki so letos zaradi državnega prispevka poceni, da jih je vredno uporabljati. Gnojila kot so Tomazeva žindra, kalijeva sol, superfosfat ali mešanico gnojil se dobe na razkaldanih postajih po 4 do 5 dinarjev za kilogram.

Menim, da so sadjariji toliko zavedni, da bodo izpolnili svojo dolžnost in ne bodo potrebne denarne kazni. Zato naj bodo sadovnjaki očiščeni, saj bo to najbolj koristilo njihovim lastnikom — sadjarjem.

Ing. Lovko

zadržemo zopet na novo. Kjer ni gnojilne jame na posestvu, bomo v drugem letu uporabljali tudi umetna gnojila.

Rekli smo že, da lahko z gnojenjem pospešujemo rast poedinih vrst rastlin. Kadar gnojimo s fosforinami in kalijevimi gnojili pospešujemo na travniku rast detelj pa tudi dobrih trav, detelje pa imajo precej globoke korenine, zato tudi na travniku, kjer je precej detelj, ni čutiti take suše, ker se detelje v sušni dobi oskrbujejo z vlago bolj iz globljih slojev. Tako se s pravilnim gnojenjem travnika borimo tudi proti suši. Veljalo bo torej travnik gnojiti takko: že jeseni ali najkasneje do polovice marca pognojimo 1 ha travnika s 500—800 kg Thomasove žindre, kjer te ni na razpolago, potresemo 300—400 kg superfosfata, in to zgodaj spomladi, takrat poplijemo na travnik tudi 250—300 kg kalijeve soli. Superfosfat lahko kar pomešamo s kalijevim soljo. Izbrpanemu travniku dodamo, ko travnik začne zeleneti, tudi 100—150 kilogramov — na 1 ha — nitromonkala ali amonijskega sulfata, to je dušičnih gnojil. Dobro je, da gnojila zbrnamo v zemljo, kar lahko storimo takrat, ko razgrinjamo krtine. Kdor kot dušično gnojilo uporablja apneni dušik, ga bo trosil zelo zgodaj spomladi, vendar ne na sneg in ga tudi ne bo mešal s superfosfatom.

Kaj delamo v Semiču?

Letošnjo zimo se pooblašči mladina zelo uspešno izobražuje. Od začetka novembra do konca februarja je bil v osnovni šoli v Semiču tečaj Rdečega križa, ki se ga udeleževalo približno 60 mladink. Poslušale so predavanja o prvi pomoči, profilaktični zaščiti, bojnih strupih, higieni in zdravstvu.

Učiteljji so organizirali za mladino izpopolnjevalni tečaj iz splošnih predmetov. Tečaj so obiskovala sama dekleta, čeprav tudi fantom ne bi škodovalo, da bi obnovili znanje računstva, slovenščine in drugih predmetov, ki je v letih, odkar so zapustili šolske klopi, gotovo izpuhtelo iz glave. Poleg splošnih predmetov so se dekleta na tečaju učila tudi ročnih del in krojenja.

Imeli smo štiri predavanja iz kmetijstva. Prosvetna dvorana je bila vsakokrat nabito polna, kar je dokaz, da si Semičani žele povečati znanje o naprednem kmetijstvu.

V januarju in februarju je bil dvakrat tedensko tečaj profilaktične zaščite. Obiskovalo ga je 32 žensk in moških, ki niso vojni obvezniki.

Mladina je nastudirala igro »Lavorjev venec«, gasilci pa »Trodeljano« »Poslednji mož«, ki bo uprizorjena 27. februarja. Do prve polovice marca bodo mladinci zaigrali še igro »Analifete«.

Društvo Partizan pripravlja za mesec maj telovadni nastop. Pionirji, mladinci in mladinke prav pridno telovadijo.

Tudi Semičani živahno razpravljajo o komunah. Zelo jih je razburila vest, po kateri bi en del občine pripadel Črnomlju, drugi pa Metliki. Semičani hočejo ostati skupaj, sicer pa tudi res predstavljajo gospodarsko celoto.

Kako in s čim bomo letos gnojili

Kmetovalcu nudi letos družbena umetna gnojila po izredno ugodni ceni. Prilika je torej, da poceni povečamo rodovitnost naših tal in dosežemo večje pridelke.

Kje bomo predvsem uporabljali umetna gnojila? Večina kmetovalcev sodi, da uspešno uporabljamo umetna gnojila na njah, kjer primanjkuje gnojila, in na nerodovitnih njah. Toda to je težka zmotna. Predvsem bomo uporabljali umetna gnojila na dobro zagojenih njah, čim bolj je njiva zagojena, humozna, tem več gnojil lahko na njej uporabimo, ker bodo ravno na takšni njivi gnojila najbolj delovala in dala tudi največje gospodarsko korist. Torej čim bolj je njiva v dobri moči, kar nam povedo tudi pridelki prejšnjih let, tem bolj bomo gnojili z umetnimi gnojili.

Komur pa primanjkuje hlevskega gnojila, ta si bo predvsem prizadeval, da poveča količino sena in s tem količino gnojla. Tukaj pa imajo vsi kmetovalci velike možnosti, celo oni, ki že imajo gnojne njive. Naši travniki naravnost kričijo po gnojlu ali gnojilih. Zagojen travnik da

lahko v naših razmerah enkrat, dvakrat ali celo trikrat več pridelka sena. Kmet, ki pridela več sena, pridela več gnojja, z njim obnovliva humus v tleh, vnaša v tla hrano, s humusom ustvarja ali popravlja rodovitnost zemlje, povečuje sposobnost tal za sprejemanje in zadrževanje več vlage in zraka itd. Vse to pa se odraža na povečanju plodnosti tal. Začetek boljšega gospodarjenja je torej na zagojenem travniku. Ta nam tudi omogoči pozneje uporabo večjih količin umetnega gnojila na njah.

Iz tega sledi, da bomo uporabljali umetna gnojila najprej za gnojenje travnikov, košenice in krmilnih rastlin, ker nam povečajo pridelok krme, ki jo uporabimo doma na kmetiji vrača rodovitnost ali pa povečuje plodnost tal. Takšno gnojenje torej koristno kmetovalcem, ki imajo njive izčrpane in pa tistim, ki imajo njive v dobri rodosti.

Uporaba umetnih gnojil kot dodatek hlevskemu gnojju je nujno potrebna kmetovalcu, ki želi povečati pridelok, ker s samim hlevskim gnojem ne more povečati pridelka nad določeno višino. Hlevski gnoj ima v sebi vsa hranila, ki jih

rastlina potrebuje, vendar je teh v hlevskem gnojju premalo, da bi krije potrebe posevka z visokimi pridelki.

Vsak umen kmetovalec ko vedno gnojil svoje travnike, košenice in deteljšča z umetnimi gnojili, dober gospodar pa jih bo tudi uporabljal na gnojni njivi v vinogradu in sadovnjaku.

KATERA GNOJILA UPORABLJAMO KAKO IN KDAJ?

Odgovor na to vprašanje ni enak za vse kmetovalce v našem okraju. Odvisen je od vrste, tipa in kvalitete tal, od rastline, vremena itd. Odgovor bo točnejši, če zemljo preiščemo in če naredimo tudi gnojilni poizkus. Vendar ni mogoče narediti v večini primerov niti prvega niti drugega, zato bomo odgovorili na vprašanje, upoštevajoč dosedanje izsledke kmetijske znanosti in pa naša izkustva.

Zaradi preglednosti bomo povedali o gnojenju naših glavnih kultur najvažnejše.

Travniki

Pri gnojenju travnikov moramo upoštevati, da rušo sestavljajo različne rastlinske vrste, in to trave, detelje, zeli in pleveli. Naloga gnojenja je tudi pospeševanje rasti predvsem dobrih trav in detelj. Rastina določa travnika sega od zgodnje pomladi v pozno jesen. V tem času se menjajo tudi mokre in sušne dobe. Ako hoče travnik pro-

izvajati, morajo imeti trave in detelje na razpolago hrano ves čas svoje rasti, v vlažni in suhi dobi. V vlažni dobi, to je predvsem spomladi, ko je na travniku preveč vlage in so tla premalo zračna, drobnozivke zelo slabo razgrajujejo humus in drugo organsko snov tal, zato tudi nimajo v tem času rastline na razpolago dovolj hrane, in ravno v tem času so umetna gnojila, oziroma mineralna gnojila za travnik izredno potrebna, ker z njimi izpolnimo pomanjkanje hrane. V dobi suše pa humus in druga organska snov hitreje prepereva in takrat dobivajo trave hrano predvsem iz humusa. Trave ustvarjajo humus stalno same, vendar tega ni dovolj, zato spada k smotnemu oskrbovanju travnika tudi gnojenje s hlevskim gnojem ali kompostom vsaj vsake 4—5 let enkrat. Tako pognojen travnik ne bo stradal v sušni dobi.

Pameten kmetovalec bo na travniku vpeljal gnojilne kolobare.

Mi priporočamo naslednje:

Prvo leto gnojimo travnik z umetnimi gnojili, drugo leto polivamo travnik z gnojnicami, kateri smo dodali superfosfat, ali pa smo na travnik prehodno potrosili superfosfat, tretje leto ponovno gnojimo, četrto leto pa travnik privoščimo hlevski gnoj ali kompost. Po četrtem letu

SGP • PIONIR • NOVO MESTO
Prejme takoj večje število
MIZARJEV
in
TERACERJEV
Ponudbe z navedbo dose- danjega dela je dostaviti Direkciji v Novem mestu, Tavčarjeva 12

Dr. Božo Oblak:

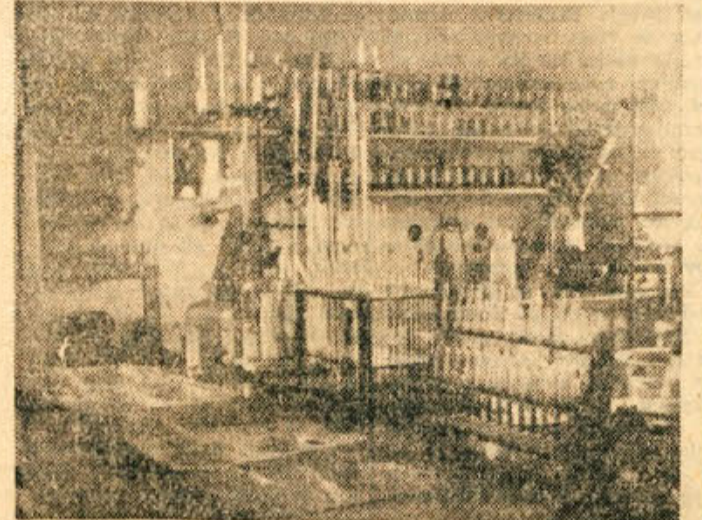
Higienski zavod skrbi za zdravje ljudstva

Ze nekaj, ko so naši predniki se stanovali v kolibah in se prehranjevali z lovom in z gozdnimi sadeži, so bili med njimi posamezniki, ki so znali uporabljati zdravilna zelišča, zavezovati rane in ustavljati kri. Pri tem poslu so morali posebno molitve in mrmrali zagovore, katerim so pripisovali zdravilno čar. Zato so jih nepoučeni sodobniki imenovali vračje. Iz takih posameznikov se je v teku zgodovine razvil ranocelinski stan in pozneje zdravniški poklic. Zdravniki so seveda opustili zagovore in molitve ter jih zamenjali z znanstvenimi ugotovitvami in izkušnjami. Človeški razum je snoval dalje, razvijalo se so nove vede, odkrivala nova dejstva. Na osnovi teh se je razvila moderna medicina.

Prispevek k dvigu splošne javljenske ravni prebivalstva. Poleg kurativno-preventivnih ustanov, kakor so protituberkulozni dispanzer, antivenerični dispanzer in dispanzer za otroke, posvetovalnice za noseče žene in matere ter

miloške postaje, ki je osnovala bakteriološki in živilski laboratorij ter sanitarno inšpekcijo. Njegov prvi šef je bil pokojni dr. Jože Slapar, ki je s trdim delom in veliko požrvalnostjo postavil temelje preventivni medicini na Dolenjskem. Zavod se je počasi razvijal in s svojim delom utemeljil svoj obstoj.

opravka z živili, kjer lahko zaradi njih nastane množično obolenje prebivalstva ali epidemija, kakor imenujemo tak pojav zdravstveni delavci. Razumljivo je, da se morajo klijentovosti zdraviti, dokler niso njihovi izmečki brez nevarnih klicev. Poleg preiskav materiala, ki ga dobijo od človeka išče bakteriolog klice tudi v mesnih izdelkih, mleku slaščicah, sladoledu in drugih živilih, posebno pa v vodah, saj je znano, da so živila in vode mnogokrat vir nevarnih epidemij. Nekatere teh preiskav opravijo hitro. Naredijo prepartat, ga obarvajo in pogledajo pod drobnogledom. Če klice večkrat poveča. Druge preiskave pa so bolj dolgotrajne in bolj zamotane. Kužnico cepijo na posebna gnajšča in v potem goje pri telesni temperaturi v posebnih pripravah včasih tudi do 6 tednov. Sele, ko klice porastejo v posebnih oblikah, ki jim pravijo kolonije, lahko povedo rezultat.

Pogled v živilski laboratorij

kov se je v teku zgodovine razvil ranocelinski stan in pozneje zdravniški poklic. Zdravniki so seveda opustili zagovore in molitve ter jih zamenjali z znanstvenimi ugotovitvami in izkušnjami. Človeški razum je snoval dalje, razvijalo se so nove vede, odkrivala nova dejstva. Na osnovi teh se je razvila moderna medicina.

soljska ambulanta, obstoji v Novem mestu okrožni higienski zavod, ki je tipična preventivna zdravstvena ustanova, ki ureja vse preventivno delo na Dolenjskem. Delokrog tega zavoda obsega okrožje Novo mesto, Črnomelj, Kočevje in Krško.

Sedaj obsega okrožni higienski zavod bakteriološki, serološki in živilski laboratorij, dalje okrožno sanitarno inšpekcijo ter oddelke za epidemiologijo, higieno dela, komunalno higieno, zdravstveno prosveto, šolsko higieno in zdravstveno statistiko.

Ce hočemo spoznati pomen zavoda za proučevanje obolenj in za ohranitev zdravja prebivalstva, moramo na kratko opisati delo v posameznih laboratorijih in oddelkih.

V bakteriološkem laboratoriju, ki mu načeljuje zdravnik bakteriolog, iščejo bolezenske klice v krvi, gnoju in izmečkih bolnikov pa tudi zdravih ljudi. Če ugotovijo klice, tifusa, griže in drugih bolezni, so s tem že tudi potrdili ali ugotovili diagnozo in ambulantni zdravnik odzema zdravnik v bolnišnici, ki je poslal material od bolnega bolnika, točno ve, kako ga mora zdraviti. Če pa ugotovijo klice, ki jih zdravnik pri zdravem človeku, je znak, da je ta človek za druge kužne, čeprav sam ni bolan na zunaj. Pravimo, da je kliconošen. Tak ljudje ne smejo delati v ustanovljeni sanitarno-epidemio-

Na podlagi sprejetega zakona je Zvezni izvršni svet sprejel Uredbo za izvajanje tega zakona, ki podrobno ureja ter razčlenjuje dolžnosti in pravice delodajalcev in zavarovancev. Ta uredba je bila objavljena v Ur. listu FLRJ št. 55-54. V zveznem Ur. listu št. 1 v letu 1955 je bilo objavljeno tudi navodilo o vodenju evidence o zavarovanju.

Razlogov, ki so terjali, da se uredi bolezensko zavarovanje delavcev in uslužbenecv, je bilo več. Eden od osnovnih je sprememba v sistemu socialnega zavarovanja. Ker je zdravstveno zavarovanje bilo izločeno iz samoupravnih organov približno zavarovancem, ki so izvoljeni delegati upravljaljo s sredstvi socialnega zavarovanja. Drugi razlog je bil ta, ker v prejšnjih predpisih niso bile podrobno razčlenjene pravice, ki jih imajo zavarovanci, upokojenci in sivojci, kar je bilo sicer v dopolnilni predpisi in okrožnicah določeno, je pa zelo oteževalo delo socialnega zavarovanja. Organi socialnega zavarovanja so kmalu, ko so sprejeti v upravljanje to družbeno dejavnost, ugotovili, da določbe dosedanjega zakona ne ustrezajo več družbenemu razvoju in demokratičnosti, ki se je tako hitro uveljavljala v vsem našem družbenem sistemu.

Novi predpisi v zdravstvenem zavarovanju prinašajo precej sprememb. Omejujejo dosežaj (v nekaterih pravicah) nesmotno stroškov sredstev, n. pr.: polno nadomestilo za plače za vse zavarovance za čas zdravljenja v bolnišnicah in drugih zdravstvenih zavodih tudi takrat, kadar je zavarovaneec imel v zdravstvenem zavodu vsa oskrbo. Novi zakon je omejil pravice nadomestila plače za čas bolniškega dopusta. Bilo je več primerov, da so zavarovaneec prejeli polno plačo, določeno v tarifnem pravilniku le kadar so bili na bolniškem dopustu, ker pri rednem delu iz snega ali drugega vzroka ni napravil 25 dni v mesecu ali pa ni izpolnil predpisane delovne norme, kadar pa je bil na bolniškem dopustu, mu je socialno zavarovanje izplačalo nadomestilo plače po tarifnem pravilniku ali pa po postavitvi obratniške plače. To določila so bila za nekatere zavarovanece zelo priročna, ker so s tem naprej računali, da bodo med bolniškim dopustom imeli polno plačo, v nekaterih primerih pa so delali še doma ali pa celo tujem.

Stalno naraščanje zavarovancev od osredotočevanja naprej nam kaže, kakšno važnost pomenja ljudska obnava zavarovanju naših državljanov v času bolezni, onemogućitvi. Novi zakon je zopet razširil

Spet en volk manj v pogonu še enega volka, toda ta se jim je izmaknil in zakonkrat odnesel zdravo kožo.

Novosti v socialnem zavarovanju in pokojninski službi

Op temeljnih pripravah, ki so trajale skoraj vse leto 1954, in obširnih obravnavah, v katerih so poleg širokega kroga strokovnjakov sodelovali tudi ljudski poslanci, sindikalni in drugi politični sodelavci ter zavarovanci sami po delovnih kolektivih, je zvezna ljudska skupščina na seji obeh zborov — Zbora proizvajalcev in Zveznega zbora — 24. nov. 1954 sprejela nov Zakon o zdravstvenem zavarovanju delavcev in uslužbenecv, ki je bil objavljen v Uradnem listu FLRJ št. 55-54. V zveznem Ur. listu št. 1 v letu 1955 je bilo objavljeno tudi navodilo o vodenju evidence o zavarovanju.

Razlogov, ki so terjali, da se uredi bolezensko zavarovanje delavcev in uslužbenecv, je bilo več. Eden od osnovnih je sprememba v sistemu socialnega zavarovanja. Ker je zdravstveno zavarovanje bilo izločeno iz samoupravnih organov približno zavarovancem, ki so izvoljeni delegati upravljaljo s sredstvi socialnega zavarovanja. Drugi razlog je bil ta, ker v prejšnjih predpisih niso bile podrobno razčlenjene pravice, ki jih imajo zavarovanci, upokojenci in sivojci, kar je bilo sicer v dopolnilni predpisi in okrožnicah določeno, je pa zelo oteževalo delo socialnega zavarovanja. Organi socialnega zavarovanja so kmalu, ko so sprejeti v upravljanje to družbeno dejavnost, ugotovili, da določbe dosedanjega zakona ne ustrezajo več družbenemu razvoju in demokratičnosti, ki se je tako hitro uveljavljala v vsem našem družbenem sistemu.

Novi predpisi v zdravstvenem zavarovanju prinašajo precej sprememb. Omejujejo dosežaj (v nekaterih pravicah) nesmotno stroškov sredstev, n. pr.: polno nadomestilo za plače za vse zavarovance za čas zdravljenja v bolnišnicah in drugih zdravstvenih zavodih tudi takrat, kadar je zavarovaneec imel v zdravstvenem zavodu vsa oskrbo. Novi zakon je omejil pravice nadomestila plače za čas bolniškega dopusta. Bilo je več primerov, da so zavarovaneec prejeli polno plačo, določeno v tarifnem pravilniku le kadar so bili na bolniškem dopustu, ker pri rednem delu iz snega ali drugega vzroka ni napravil 25 dni v mesecu ali pa ni izpolnil predpisane delovne norme, kadar pa je bil na bolniškem dopustu, mu je socialno zavarovanje izplačalo nadomestilo plače po tarifnem pravilniku ali pa po postavitvi obratniške plače. To določila so bila za nekatere zavarovanece zelo priročna, ker so s tem naprej računali, da bodo med bolniškim dopustom imeli polno plačo, v nekaterih primerih pa so delali še doma ali pa celo tujem.

Stalno naraščanje zavarovancev od osredotočevanja naprej nam kaže, kakšno važnost pomenja ljudska obnava zavarovanju naših državljanov v času bolezni, onemogućitvi. Novi zakon je zopet razširil

Spet en volk manj v pogonu še enega volka, toda ta se jim je izmaknil in zakonkrat odnesel zdravo kožo.

Še o Štalcarjih in okolici

V 3. številki Dolenjskega lista dne 21. 1. 1955 je bil priložen članek pod naslovom »Štalcarji in okolica«, v katerem neki K. D. navaja občinski ljudski odbor Kočevska Reka ne skrbi za solo v Štalcarjih.

Ker je članek pisan tendenciozno in so navedbe v njem neresnične, dajeva naslednji odgovor: Soljsko postojanje v Štalcarjih je bilo med vojno močno poškodovano. Po osvoboditvi je bila zaščitno usposobljena ena učilnica in stanovanje šolskega upravitelja. Ker pa je bilo stanje prostorov kritično, se je na pobudo občinskega ljudskega odbora začelo v letu 1953 adaptirati zgradbo. Poslopje je bilo adaptirano, zunaj in znotraj preslikano in prepleksano. Soljska nova okna in posteljene peči — kamini. Delo je bilo izvršeno solčno in je terjalo velike materialne stroške. Občinski ljudski odbor je iz svojih sredstev prispeval 1.38.752 din., dočim je državo posestivo »Štalcarji« razumevaloj potrebe, prispevalo 916.989 din. (torej je bilo skupno vloženo denarja v adaptacijo zgradbe 2.096.741 din. Postavljena

pa ni bila dvoranica in sicer iz razloga, ker ima sola v ta namen kleti, postavljene dvoranice pa bi po eni strani terjale še veliko materialnih izdatkov, provizije na vso, sežakana in ssekana. Za grete učilnice je bilo nabavljeno 20 prm drv, za šolsko upraviteljstvo pa 6 prm. Drva so stala nekaj časa na šolskem dvorišču, medtem da naloga občinskega ljudskega odbora, da skrbi, da se drva znesajo v klet, ampak je to skrbi šolskega upravitelja.

Ako so šolski prostori nesegrejni, leži zato krivica izključno na upravitelju šole. Če bi se peči pravočasno zakurila, bi bila učilnica vsekar ob priloži otrok topla. Šolska upraviteljica se je ob neki priliki obrnila na tajnika občinskega ljudskega odbora, da je kamini sranice, ker se prostori niso segrejejo. Tajnik ji je povedal, da naj snaljška zakuri dovolj zgodaj, pa bo učilnica topla. K vsem tem bi še pripomnili, da naj bodo šolski upravitelji ne upravitelji samo po nazivu, ampak naj stvarno upravljujejo poslopja, za katera so odgovorni, predvsem pa za red in čistoto v zgradbah in okoli njih. Oni so tudi odgovorni, da so zgradbe v primerenem stanju in nikakor naloge občinskega ljudskega odbora, oziroma tajnika, da vodi v šolo zapirata okna, kar je na primer zahtevala upraviteljica v Štalcarjih.

Pisec se je tudi obrnil na avtobuse, ki vozijo na tej relaciji. V pojasnilo samo tolkilo: Rogati hrib je vasica, ki je oddaljena od glavne ceste kakih 1800 m. V vasi žive 7 družin. Ljudje iz te vasi povedo pot, dočim so pogostejši potniki, ki prihajajo iz drugih vasi na občino. Prav zaradi tega se avtobusi ustavljajo v Štalcarjih pred občino oziroma pred bližnjo gostino. Avtobus, ki vozi iz Kočevske Reke, pa se ustavlja na križišču poti proti Rogatemu hribu, v kolikor potniki tam čakajo.

Vsega tega sledi, da so navedbe K. D. neresnične in vprašljive, s kakšnim namenom ne bi pisarilo v naše časopise članke, ki imajo namen, da blagotuj posamezne osebe ali ustanove.

Jaka Lavriča, Stano Kozina.

SPET EN VOLK MANJ

Sneg, ki je po nekaj izredno toplih dneh v prvi polovici februarja pobelil višje ležeče kraje, je izdal tudi voljeje roparje v gozdovih. Lovci iz Novega mesta in okolice, ki tudi v tem času redno obiskujejo lovišča, so zasledili v svežem snegu nad Vršnimi seli dva volka, ki sta kizarila po lovišču. Takoj so organizirali pogon, katerega se je udeležilo okoli 40 lovcev. Pogon je bil 15. februarja. Takoj po obkolitvi so ugotovili, da je vsaj en volk v lovišču. Ko so od vseh strani stisnili obroč okoli njega, se je skušal po grmovju izmuzniti. To se mu ni posrežilo. Prišel je pred puško Toneta Somraka iz Novega mesta in ta ga je s prvim strelom položil na dlako. Bil je samec, težak 38 kg. Pri ponovni obkolitvi dela lovišča, so imeli

»Nikar preveč ne oziraj na me«

»Nikar preveč ne oziraj na me« — to je tolažila prebrisanu Talika. »Slišala sem, da se Turke hitro naplahta. Zakaj pa se mi ne bi poskusil. Na vogal, ki ga je odneslo, naprimo belo rjuho, da bo zgleдал cel.«

Takoj so potegnili iz graščakov postelje nekaj belih rjuh in jih odnesli na zidove. Res je bilo videti kot da se je grad pomladil, kar ga božajo turški streli.

Turki so kleli na vse pretege: »Tukaj je pa res vse narobe. Se hudičev ogenj se ne prime teh prekletih zidov. Kdo se bo z njimi ubadal!«

Jezno so se ozirali proti gradu. Kar sapa jim je zapiralo, saj so ti zlodjevi sidovi vedno enak, če ne še lepši. Zato so začeli pobirati svojo keramo, počasi vstajati in se pomikati naprej.

Opazovalci z gradu so to videli in veselje tekli poročat svojim ljudem v grad. Vsi so se globoko oddahnili, da so se rešili te nadloge. Se nikoli je niso tako dobro odnesli. Vedno je bilo nekaj mrtvih, hiše so izropali, živino poklali, jo pekli na ražnjih ali kuhali v kotlih in kar je bilo najhujše: ostali so brez otrok. Sedaj so vsega tega rešeni. Pozabili so, da so tlačni, in da bodo morali že jutri na tlako. S petjem in vriskanjem so se vračali v svoje vase, kjer so rajali in pili še dolgo v noč.

Danica Zupančič:

Kako so se na Mehovem in Hmeljniku rešili Turkov

Turška nadloga je morila tudi našega Dolenjca. Cesar ni vzel graščak, učilca toča, moča ali sušni, je vzel Turke. Če bi sapa jemal, bi še šlo. Za njim so namreč ostajala pogorišča, slišal se je jok otrok, ki so jih ugrabili materam in odpeljali v sužnost. Mnogo prebivalcev so pomorili na domovih in v skrivališčih. Zato ni čudno, da je v deželi nastal velik preplah, če je na griču zagorela grmada. Kmetje so skrivali v gozdovih živino, obleko in kar se je dalo, sami pa so si iskali zavetja v jamah, za cerkvenim ali mestnim obzidjem in v gradu. Graščaki so jih jemali, ker se je z njimi okrepila obramba, na tudi jim ni bilo vseeno, če bi jih Turki poklali, ker bi jim ne imel potem kdo tlačniti.

Stari ljudje pripovedujejo o tem tole zgodbo:

Na Mehovem je našim takrat trda predla. Turki so podrlji zid, pobili straže in skoraj vse moške, ki so bili spodaj. Gospodarili so po kevdruh, odpirali grajske sobe in pekli kostrune, ki so jih nalovili po hosti, ker so se splašili. V zgornjih prostorih je bila gospoda, pa tudi kmečke ženske, majhni otroci in starci. Vsi so jokali od strahu in groze pred strašnimi krvniki. Tudi lačni so že bili, le za dan ali dva je bilo hrane, pa še to pičlo. Turki so objubili, da ne oddajo prej, dokler se oni v gradu ne bodo predali. Vedeli so, da bo to kmalu, ker jim bo zmanjkalo hrane. Tedaj pa se domislil Matevž, stara dolenjska grča: »Veste kaj, ljudje božji! Vse kaže, da bomo kmalu tam, kjer je mir. Mogoče se bomo pa rešili. Naredite, kar vam bom svetoval, slabše tudi ne bo, saj nas tako hudič jemlje. Pšenice imamo še za dober mernik: skuhajmo jo in z njo nabasajmo teleta, da bo okrogel ko meh. Nejeverniki si bodo mi-

skusiti s teletom. Okoli devetih dopoldne, ko je sonce že prijetno ogrevalo izmučeno zemljo in starodavni mehovski grad in so v njegovih kletih vse navzkriž ležali pijani Turki, je pred velik sed kakor z neba padlo petdeset ozirali, Voljaki so se presenečeni ozirali in ugibali, kaj naj to pomeni. Končno so se zednili, da pri teh ljudih, ki so tako založeni z žitom in živino, ne bodo ničesar pričakali. Da bi pa zmogli podreti stene ali prodreti skozi zidove, je bilo neumno misliti, preveč mogočni so bili mehovski zidovi.

Po daljšem preudarjanju in preganjanju, je poveljnik ukazal, da naj poberejo svoje stvari in odrinejo v druge kraje, kjer ne bo treba tako dolgo čakati na plen.

Tako se je tudi zgodilo in okoli polnočnega je bilo v mehovskem gradu živahno, da se nikoli tega. Sedaj so tudi tisti bojazljivci hvalili Matevža in njegovo brithno glavo.

Na Hmeljniku pa je bilo drugače. Takrat je bila po tistem hribu, še tako gosta hosta, da gradu od novomeške strani sploh ni bilo opaziti. Ljudje, ki so bili skriti v gradu, so bili že veseli, da jih Turki sploh ne bodo nadlegovali. Tako so namreč povedali naslednji, ki so bili opazili, da se črna reka vali proti Mirni peči. Toda britko so se zmotili

Kmetje iz osrednje Dolenjske so se ob turških napadih zatekli največ v gradova Mehovo in Hmeljnik. Tam so se borili s kurčim orodjem, kamenem, vrela voda ali kakor je kdo vedel in znal. Vseh jih vse skupaj ni nič pomagalo, rešili so se je z zvijačo.

Upokojenci in invalidi dela, ki se zdravijo v zdravstvenem zavodu, v katerem imajo popolno oskrbo, praviloma za dva zdravljenja ne prejemajo, polne pokojnine ali invalidnine. — (Nadaljevanje na 5. strani)

Bela krajina bo izboljšala svojo zemljo

Ze davno je znano, da je belokranjska zemlja slabo rodovna in da za ves vložen trud svojemu lastniku slabo vrtača, čeprav so to na videz najboljše njive, globoke in za obdelavo lahke kakor malokje v Sloveniji. Ugotovljeno je tudi, kaj je temu vzrok: apno je izčrpano. To je vzrok, da hlevski gnoj nima trajnosti niti učinka, da suša hudo prizadene posevke, da lucerna ne uspeva itd. Ljudem je to znano. V mnogih krajih so se tudi prepričali o uspešni uporabi kmetijskega apnenca, ki pa je drag, ker je prevoz iz Knina dolg. Tudi žgano apno ni poceni.

Ko sem v dneh belokranjskega kmetijskega tedna obšel neke predele naše lege Krajine me je logar Rauh opozoril na najdišče kot koma drobnega apnenca (dolomita) med Suhorjem in Bereču vasjo nad Metliko. To je material, ki bo pomagal slabim zemljam Bele krajine. Vsebuje kalcij in še magnezij, ki ga rastline tudi potrebujejo. Droban pa je kot moka ali koruzni zdrob. Tak material je še v Lovki in Hrastu nad Suhorjem. Če je tega materiala toliko pri Suhorju, zakaj ga ne bi bilo tudi v ostalih predelih? Saj so ga že uporabljali tudi iz Zorenca in Adlešičev ter so bili kmetje z njim zadovoljni! Saj to je material, ki ga je treba samo kopati in navržati na zemljo, kar se lahko dela ob poljubnem letnem času.

Govoril sem z ljudmi in videl njihovo dobro voljo za napredek. Tedaj sem sklenil: svoj letni neizkoriščen dopust vzamem in pojdem v Belo krajino po vaseh. S seboj ponem lepo število fotografiranih posevkov, ki prikazujejo delo kmetovalcev na bližnjem Kordunu in v nekaterih predelih Bosne, kjer so zemlje popolnoma enake belokranjskim. Slike nazorno prikazujejo delo in velike uspehe, pričoč katerih odpade vsak dvom o potrebi apnenca oziroma peskanja zemlje, ki ji manjka apna. Lepo število slik pa kaže tudi popolnoma enake uspehe peskanja v Sloveniji na mnogih in raznovrstnih posevkih.

24. januarja je začela ta akcija, ki jo je z razumevanjem pozdravil in podprl OLO Crnomelj, v prvi vrsti njegov predsednik Janez Zunič. Od tega dne pa do 7. februarja so bila po vaseh predavanja, spremljana s 50 slikami s pomočjo epidiaskopa, ki ga je z razumevanjem posodila Crnomeljska gimnazija. V Crnomlju in Metliki ter še v 22 vaseh je bilo skupno 23 predavanj, ki se jih je udeležilo okrog tisoč ljudi, pri čemer ni všteto število otrok in nedorasle mladine, katerih je bilo tudi približno enako število. Največje zanimanje je bilo v Dobličah, Petrovi vasi, Tribučah, Gribljah, v Gradcu, Podzemlju, Krasinu, na Suhorju, v Stranski vasi, Črešnjevcu, Dragatušu, Vel. Neraju.

Tudi po 3 predavanja so bila, včasih dnevno: zjutraj, popoldne in zvečer. Sobe, prostori in gasilski dom, gostilna in privatne hiše so nudili svoje prostore v ta namen. Podnevi so bili ljudje zaradi ugodnega in toplega vremena zelo zaposleni z delom zunaj, zato jih je nekje prišlo le 8 na sestanek. To pa predavatelju niti ni najmanj ni kvarilo razpoloženja, saj so prišli ljudje, ki se za stvar živo zanimajo in ki bodo poskuse tudi napravili. Včasih je odlični šofer Sladič dobro gnal svoj avto, da je se napovedano predavanje lahko vršilo ob pravem času.

83-letni Pajničev oče še vedno delaven član gasilskega društva

Prostovoljno gasilsko društvo, ki združuje vasi Zapotek in Vinca, je imelo 6. februarja letni občni zbor. Zbora se je udeležilo lepo število gasilcev; med gosti je bil zastopnik OGZ tov. Kovadžič. Poročila predsednika Prostovoljnega gasilskega društva, tajnika, poveljnika gasilске čete in ostalih, ki so poročali o delu društva v preteklem letu, so bila kratka. Brez olepšavanja stvari so poročali, kaj je bilo dobrega, kaj bi bilo treba izboljšati, kaj bo treba storiti še v bodoče. Sklenili so, da bodo pregledali vrste članstva ter ločili aktivne od neaktivnih, to je, da bodo aktivni še naprej nosili to ime, ostali pa se bodo uvrstili med podpornice članove. Za aktivnega gasilca se zahteva celega človeka, na katerega se lahko tudi računava za primer požara ali druge nesreče. Na občnem zboru so sprejeli sklep, da bodo v tem letu začeli zbirati sredstva za gradnjo novega gasilskega doma, katerega društvo sedaj še nima. Potrebna bi bila tudi motorna brigada, ker sedanja ročna brigada več ne ustreza svojemu namenu. Toda ta bo prišla kasneje na vrsto. Gasil-

Ljudem ni bilo težko objasniti, kaj pomenijo kislila zemljišča in kakšne so neugodne posledice kislin v zemlji. Saj so se sami že nestrastno, prepričani, da v črni publicah in v stelnjskih njivah kos kovanega železa (podkve, motike in pod.) razpada v obliki listov. Tako so ga razgrizale kisline, ki so neprimerno močnejše od navadnega rje. Na slikah so tudi videli, kako take publice pobelijo črna apnenčeva kamen in ga na površju spremenijo v mehko belo kredo. Povsod so zatrjevali, da je za njihove njive cestno blato izredno dobro sredstvo za izboljšanje. Cestno blato pa ni skoro nič drugega kakor od koles strti

Leseni mostovi — resna prometna ovira na Dolenskem (most čez Temenico pri Prečini)

apnenec. Izjavljali so tudi, da na kosenicah, kjer navadno raste le ničvredna resa, praproj in kozja bradica, poganja divja detelja in dobre trave, če se nanje steka cestno blato. Zato jim ni bilo težko verjeti lepi sliki, ki prikazuje Stanka Svajgerja iz Crnomolja, ki je na malo vredni kosenici s samo apnenčev moko dosegel krassen uspeh ter že štiri leta zaporedoma namesto rese kosi bujno črno deteljo. Lansko leto je imel tukaj že tri kosnje. Svajger je tokrat sodeloval pri epidiaskopu in po potrebi tudi sam potrdil svoje uspehe.

Kaj zanima našega gimnazijca?

Pedagoško društvo LR Slovenije je meseca novembra izvedlo pri višješolskih zanimivo anketo o tem, kaj jim je najvažnejše razvedrilo. Ena izmed vprašanih se je glasilo: Katero razvedrilo in zabava mi je najljubša in zakaj.

Na našo mladino vplivajo trije važni vzgojni faktorji: družina, šola in družbeno okolje. Mladost je naša vlogovna doba, v kateri se bližje nekoli bi bilo napačno, če bi presojali našo mladino skozi prizmo naših starih. Šola nam očrta podobe mladih ljudi le skozi prizmo šolskih uspehov, družina pa skozi prizmo osebnih družinskih navad. S tem pa se ni zajet ves duševni profil naše gimnazijske mladine, ker dijaki ni samo član določenega družinskega in šolskega kolektiva, ampak tudi član širokega družbenega okolja. Razvedrilo in zabava sta tieta področji, kjer se nam kaže kazati nove duševne obzore našega dijaka. Vprašanje izvedenjskega razvedrila in zabave naših mladih ljudi je prav tisto, ob čemer se široko družbeno okolje, ki ga načrtno uredniščevo Društvo prijateljev mladine, najtesneje srečuje z mladimi ljudmi. Dogaša pa šola, na katere se jim vse premo približujemo kot razumevalci ljudi, a vse prevečkrat kot sodniki, kaznovatelji ter nevljudni predavatelji. Mladost ljudi pa si danes najprej žele razumevalčih ljudi. In to je njihova pravica. Iskreno in iskreno, ker pri tej možnosti ni le oblika razvedrila, ampak vzgojni faktor šole in družine, zato ne bi bilo pametno, če bi ga pridržali preganjalni občinstva pa ga je treba zolega rekonstruirati in omnostranski preobnoviti. Sport je namreč biofiziološka nujna naša mladine. Biološke potrebe po gibanju in prekomerno sedenju v šolskih klopih izžadajo v njih rešitve, ki zagotovo ni na dajanje in ena tretjina je dijaka. V odstotkih je to 17,9. Tudi tu imajo relativno največji odstotek delavski dijaki, sledijo kmetijski, namenski in končno obrtniški. Knjižica je razvedrilo predvsem mladini iz gimnazij, ki so ob nacionalnih mejah (Gorica, Ravne, Murska Sobota). Dijaki pa toliko, da si študentovski prihranki ne morejo kupiti niti ene novejšje knjige zaradi previsokih cen. Res je, da knjige spadata v naše domove, ne pa v knjižnice. Knjižica sodi v stalno okolje naše mladine, zato je treba zolega rekonstruirati knjižice v družini bo pomagala poleg šole izvesti v mladih ljudeh željo po njih, ne pa nakopičene police v naših javnih knjižnicah. Domača knjižnica pomeni je prva, ki odpre otroku pov svet. Tako je bilo včasih in bi moralo biti tudi danes. Markačkovi dijaki si s rajši kupili knjigo leposlovno ali strokovno vredno, če bi jo mogli, kakor pa da nekaj dinarje v kino.

Za knjigo je najljubše razvedrilo kino (13,9%). Prvenstvo imajo otroci namenski, sledijo delavski, kmetijski in končno obrtniški dijaki. Kaj radi mislimo, da je kino negativni vzgojni faktor. Mladost v kinu ne šče razvedrila, ampak najbolj priljubljeno umetnost, ki si jo lasti kot svojo umetnost in ki ji da največ novega ter pove največ zanimivoga o

Kmetovalci so razumeli, da šele na zemlji, ki smo jo z apnenjem ozdravili, lahko dobimo z gnojenjem enake donose, kakor doslej na najboljših zemljiščih.

Zanimivo je bilo pri predavanju v Adlešičih. Tam je neki mož iz Marindola že pri prvih slikah, ki prikazujejo izkop, nakladanje in navajanje peska, na zemljo na Kordunu, vpadel v besedo, češ da je vse to na Kordunu odveč, ker imajo tam bogato zemljo kakor v Banatu. Mož je namreč neko poletje videl bogate žetvene donose na Kordunu, ni pa imel priliko videti njihovega peskanja. »Res je, kar trdite, tovariši! Tudi sami Kordunaši danes pravijo:

sešno hitro pokaže uspeh. Prepričajte se najprej sami, da so vaše zemlje potrebne apnenca in da je uporabljivi material dober, potem tudi ne bo težko priti do kamionov ali pa do motornih drobilcev za meljavo debelejšega materiala. Tudi v Vinici ob Kolpi so od začetka zatrjevali kmetovalci, da takega uporabnega materiala pri njih v bližini ni. Nazadnje se je le ugotovilo, da je nekaj apnenca podobnega v bližini, na raznih krajih. Naslednjega jutra pa so trije kmetje prinesli vzorec najdobrejšega apnenca iz Perudine in od drugih, ki je odlično uporaben za izboljšanje zemlje.

V Semčiču se niso prav nič obotavljali in so izjavili, da imajo prirodne apnenčeve moke dovolj ob cesti proti Crnomlju, kam ter da jo bodo tudi uporabili. Največ pripravnega materiala pa imajo vsekakor v Predgradu in Starem trgu ob Kolpi. Tukaj ga je vsakvrstnega in na vsakem koraku, v ogromnih količinah, četudi kmetijske obdelovalne zemlje enako kakor drugod naravnost vpijejo po njem. Čeprav je bil v Predgradu sestanek ob 2 uri popoldne in vreme lepo, se je zbralo v občinskem domu 150 ljudi, staro in mlado, ki so brez pomislekov sklenili začeti s tem delom. Podobno je bilo zvečer tudi v Starem trgu.

Da se izrečne besede ne bi izgubile in da kmetovalci svoje poskuse pravilno zasnujejo, je na razpologo tudi predavateljeva knjižica »Apnenje v gozdarstvu, ki se dobi tudi pri »KMEČKI KNJIŽICI« po stari ceni 10 dinarjev. V njej so točna navodila tudi za apnenje kmetijske zemlje ob uporabi prirodnih apnencev raznih oblik.

Prepričan sem, da bo teh 25 sestankov in razgovorov v Beli krajini utrljo pot novemu potrebnemu delu ter da sem svoj dopust izkoristil na najboljš način: za napredek Bele krajine in v svoje osebno zadovoljstvo.

Novice iz Dobriča

Sreča je bila naklonjena lovca Mežnaršču. Pred krajem je v Vrhu podrl 95 kg težko divjo svinjo.

Ob koncu zimskih počitnic je domača igralska družina uprizorila »Mladost pred sodiščem«. Delo je režiral dijakinja novomeškega učiteljskega Iva Kuhelj. Nje in igralcem k uspehi igralno čestitamo.

Petrova vas

V januarju smo imeli Preserovno proslavo. Pripravili so jo učitelji s sodelovanjem šolske mladine in udeleženci gospodinjstva tečaj. Obisk je bil zadovoljiv. Tako je zadnje čase skoraj pri vseh prireditvah; vzrok je gotovo v dobro pripravljanih programih. Ob Preserovni proslavi smo ostali brez pomoči članov KUD, ki so prav to nedeljo gostovali v Mirni peči. Menim, da bi gostovanje lahko preložili in ob takem prazniku pomagali doma.

KORISTNI NASVETI ZA GOSPODINJE

Zdaj ko primanjkuje jabolk, pomaranč in limone pa so precej drage, dajte otrokom čimveč redkvice. Če zelje, da bo riš, ko bo kuhan, lepo bel, kanite vanj nekaj kapljic limone. Če hočete pogreti pečenko, jo zavijte v pergamentni papir namazan z maslom, in jo postavite s ponovijo v pečico. Tako pogreta pečenka bo zelo sočna. Če so ponve, pekače in druga posoda osmojene, jih zlahka umijemo, če jih pustimo nekaj ur namočene v slani vodi. Aluminijasto posodo lepo umijemo, če kuhamo v nji jabolične olupke ali odpadke od spinače.

IZ DRAGATUŠA

Letos se žene in dekleta iz Dragatuša in okolice zelo zanimajo za gospodinjisko izobrazbo. Okrajni odbor Zadrudne zveze je njihove želje upošteval in jim preskrbel strokovno moč iz Crnomlja. Občina pa jim je pripravila primerne prostore. Tako se je 5. februarja začel tečaj, ki ga obiskuje 35 žena in deklet. Prosvetni delavci bodo pripravili tudi različna strokovna predavanja, ki bodo tečajnicam razširila znanje splošnih predmetov.

KMETIJE, POZOR!

Pluge, brane, mlatilnice, vejalnice, slamozarilce, sejalnice, škroplilnice in razne druge kmetijske stroje, nadomestne dele in orodje — si lahko nabavite po ugodnih regisiranih cenah pri KMETIJSKI ZADRUGI V NOVEM MESTU. Oglajamo si teško kmetijsko delo s strogo tehnološkimi ukrepi.

Uveljavljanje novega plačnega sistema in formiranja komun

Na 15. redni skupni seji obeh zborov OLO Novo mesto 19. februarja je bilo na dnevnem redu poročilo o delu administracije OLO in poročilo okrajne cestne uprave ter vrsta tekočin upravnih zadev.

Lani je OLO imel 8. skupnih sej, zbor proizvajalcev pa še posebej štiri seje. Udeležba odbornikov na sejah je bila dobro, povprečno 80-odstotna. Veliko delo so lani opravili posamezni sveti pri OLO, razni odbori in komisije, pa tudi upravni aparat in to nazivlje primanjlovanju administrativnih moči, posebno strokovnih. V okrajnem administrativnem aparatu: je še 25 nezasedenih mest, zato pa so posamezni uslužbenec prekomerno obremenjeni z delom. Mnogo premalo se je posvečalo paznje občinskim svetom, zato so ti večkrat samo na papirju ali pa ne opravljajo svoje naloge kot bi morali. Tudi člani zbora proizvajalcev so premalo posečali svoje voljeve, da bi z njimi obravnavali tekoče gospodarske naloge, obenem pa se seznanili s problemi posameznih podjetij.

V okrajju je okoli 300 kilometrov okrajnih cest. Odkar obstoja okrajna uprava za ceste, se je stanje na teh cestah nekoliko izboljšalo. Poreče vprašanje so še vedno zastlani leseni mostovi in propusti, ki jih jih bilo potrebno čimprej obnoviti. Upravi zelo primanjkuje orodja in strojev za boljše oskrbovanje in vzdrževanje cest. V razpravi o poročilu Uprave za ceste so odborniki Suhe krajine ponovno poudarili potrebo dograditve ceste Zuhelberk—Radohova vas. Gre sramo za osek v dolžini 1400 metrov. Z dograditvijo ceste bi bilo prebivalcem teh vasi zelo ustreženo, poleg tega pa bi se skrjalala, odnosno uspostavila najbližja cestna zveza Litije s Kočevjem. Prebivalci teh vasi so pripravili tudi s prostovoljnimi delom pomagati pri graditvi. Ker OLO še ni obravnaval letošnjih investicij, ki bodo mimosrede povedano zelo skromne, ni bilo glade te ceste dokončne odločitve.

Član zbora proizvajalcev Janko Kastelic je ob tej priliki tudi vprašal, kaj je s tlakovanjem ceste proti Bršljunu. Volivci tega predela se pritožujejo, da dela napredujejo zelo počasi in da je storilnost zelo majhna. Zastopnik PIONIRJA je nato pojasnil, da so bili načrti za preureditev te ceste zelo pomembni, pri samem delu pa so nastale nepredvidene ovire, kot je bil primer podpornega zidu pri vrodu železnikega

O prebrisanosti listice vedo ljudje veliko povedati, zlasti pa lovci, saj zvitoropka v resnici marsikaterega lovca velikokrat »prelišči« na razne načine, tako, da pregovor »zvit je kot lisica«, ni brez osnove. Res ga tudi lisica v svoji zvitosti včasih polomi, toda, kdaj ga ne?

Znan je primer, ko je lisica v mrzli zimi lovskemu čuvaju, ki jo je zvesto čakal pred luknjo in tudi drugače zmroval cele noči v lovu na njen kos žušček, prav tako noč zlezla na strop, prekopala skozi slamo luknjo do kotoših in se za nekaj časa založila z dobro kuro. To se je zgodilo pred vojno v Beli krajini. Sploh ima lisica pri trebljenju perutnine neverjetno izkušnje in trike, ki se jih pri tem pridno poslužuje, zlasti, ko ima mladiče v neki vasi je imela lisica mladiče kar pod podom domače, ki je bila najbližja gozdu in je seveda pridno klala kotoših po celi vasi, pri »gostiteljstvu« hiši, kjer so imeli prav tako veliko kotoših, pa ni ukrala niti ene. Kaka previdnost! Najbolj zanimivo pa je, kako se zna lisica izbežati golazni.

Med člane Prešernove družbe bo razdeljenih več sto dobitkov milijonske vrednosti. Zato pohiite z vpisom.

Vsi odborniki in ljudski poslanci, posebno pa člani zbora proizvajalcev, bodo morali pomagati pri uveljavljanju novega plačnega sistema v gospodarstvu, ki bo brzokone stopil v veljavo že s prvim aprilom letos. Nov plačni sistem je zašček pravega socialističnega nagrajevanja po storilnosti. Praktično se odpravlja s tem

Lisičja zvitost

nebiti prav na Lisičji način. Ko ji taka nabrana in »domača« golazen preveč moti spanje, lisica nabere v gobec šop filnega mahov. V mahov in gobcu gre k vodi in svoj kotoš rep vtakne za nekaj centimetrov pod mrzlo vodo. Golazen, ki mu mrzla voda ne prija, se pomika iz repa na telo. Lisica se počasi zadensko potiska v vodo, dokler ni vsa v vodi do gobčka in oč. Golazen, ki je bežala pred mrzlo vodo in se sedaj zbrala na glavi, mora sedaj na šop mahu. Ko lisica začuti, da je golazen zlezla na ta šop mahu, prhne iz gobca mah v vodo, hitro skoči na suho in »generarno« čiščenje je pri kraju.

Kulturno prosvetno delo v Gradcu

V Gradcu v Beli krajini deluje že ves čas po osvojitvi kulturno umetniško društvo »Oton Zupančič«, ki je s svojimi kvalitetnimi dramskimi uprizoritvami dobro poznano tudi drugod. Razen igralske družine je zelo delavna tamburška sekcija, ki si je s pomočjo mladinske organizacije in občinskega ljudskega odbora nabavila nekaj novih glasbil, da lahko smostojno nastopa. V okviru KUD je tudi ljudska knjižnica. Mešanjski pevski zbor še vedno čaka povodov. Dramska skupina študira z režiserjem Pavlom Baričem Jurčičevoga »Desetega brata«. Na zadnjem občnem zboru društva je bil za predsednika ponovno izvoljen Jule Kočevar, za sekretarja pa A. Jakša.

IZ DRAGATUŠA

Letos se žene in dekleta iz Dragatuša in okolice zelo zanimajo za gospodinjisko izobrazbo. Okrajni odbor Zadrudne zveze je njihove želje upošteval in jim preskrbel strokovno moč iz Crnomlja. Občina pa jim je pripravila primerne prostore. Tako se je 5. februarja začel tečaj, ki ga obiskuje 35 žena in deklet. Prosvetni delavci bodo pripravili tudi različna strokovna predavanja, ki bodo tečajnicam razširila znanje splošnih predmetov.

KMETIJSKI ZADRUGI V NOVEM MESTU

Oglajamo si teško kmetijsko delo s strogo tehnološkimi ukrepi.

IZ NAŠIH KRAJEV

Kaj delamo na novomeškem učiteljsku

Polletne počitnice so za nami. Zopet se je pričelo resno delo tudi na našem zavodu. Učni uspeh je bil doslej še kar lep. Poglejmo, kaj pa je z drugim delom!

Na učiteljsku imamo samostojno mladinsko organizacijo, ki je vsestranska delavna. Njena glavna naloga je politična in splošna kulturna vzgoja članstva. V začetku leta smo sklenili, da bomo imeli vsakih štiri tedna dni razredne sestanke, na katerih se bomo seznanjali s političnimi dogodki doma in po svetu. Glavni namen sestankov pa je, da naši mladinci, kot bodočemu učiteljskemu kadru, enkrat za vselej razčistimo pojme o religiji, da ne bomo vztrajali na našem zavodu kakih dvolčnežev.

Kulturnoprosvedno delo je v letošnjem šolskem letu uvedeno kot obvezni predmet za četrti letnik. Doslej smo se podrobneje seznanili s teorijo, sedaj pa bomo začeli s praktičnim delom. Za Novoletno željo smo pod vodstvom prof. Trdaka nastudirali enodajanko »Gumba«. V kratkem bomo začeli s študijem katerega večjega dramskega dela. Vse kaže, da se učiteljski kadri zanimajo za dramatik, saj je v krožku okoli 40 dijakov.

Kako pa je z delom ostalih krožkov? Prirodoslovni krožek pod vodstvom prof. Zobca pridno dela. V zimskem času imajo različna predavanja s področja naravoslovnih znanosti, prirejali pa bodo tudi ekskurzije. Največ članov ima Turistični krožek. Vodji ga prof. Tittel. Krožek redno organizira gospodarske, geografske in literarne ekskurzije. V oktobru smo popotovali od Litije do Cateža. Prehodili smo torej tisto pot, ki jo je naš pisatelj Levstik nestetokrat prehodil, ko je bil val kot domači učitelj pri profu

Thurnu, in jo opisal v knjigi »Popotovanje od Litije do Cateža«. Druga ekskurzija je bila na Gorjance. Decembra smo naredili večji korak: obiskali smo Litostroj, hospitirali v Gluhonemnici, v Drami pa smo gledali Goldonijevga »Lažnika«. Tudi naša Počitniška zveza snuje načrte za izlete, ki jih bomo prirejali v poletnih mesecih. Literarni krožek je letos prejel močan, saj šteje 17 članov. Delo jim usmerja prof. Bažer. Seznanjajo se z deli naših pesnikov in pisateljev, vodijo pregled knjižnega trga in mesečnih revij ter o njih referirajo. Pogosto se vadijo v recitiranju, preberejo kako svoje delo, ki ga skupno ocenijo. V vsakem mesecu se s skromno proslavo spominjajo naših velikih mož. Za Prešernov praznik

Dopisujte v »Dolenjski list«

so pripravili lepo razstavo, 8. februarja pa je ves zavod praznil spomin tega velikega umetnika in misleca.

Zelo delaven je pevski zbor, ki ga vodi prof. Markelj. V kratkem bo priredil akademijo.

Naše izvenšolsko delo je precej uspešno, saj ga podpira šolska uprava in naši poštvovalni profesorji. Vendar pri vsem tem nikoli ne pozabimo, da je naša prva dolžnost učenje. K.

Mimogrede

Več uslužbenec okrajnega ljudskega odbora Novo mesto se vozi v službo z vlakom, med njimi tudi tovarniška J. P., ki se vozi iz postaje Trebnje. Vsi ti se vozijo, ker pač v Novem mestu ni stanovanj. Iz teh razlogov imajo tako kot dijaki pravico do mesečne prevozne karte na železnici. Navedena je potem, ko je predložila vse potrebne dokumente za pravico do mesečne prevozne karte, rabila samo še podpis postaje v Trebnju. To pa v Trebnju, kot kaže, ni tako lahko dobiti. Tri dni je čakala na sem podpis, trikrat je plačala po nepotrebnem celo vozovnico, samo zato, ker žel postaje baje ni utegnili podpisati legitimacije. Da bi bil podpis čimprej dobljen, je šel brat dvakrat s kolegom iz Rodin v Trebnje zaradi tega podpis, pa obakrat zapoved. Kaj je pa še posebno žalostno pri tem, je to, da si podrejeni uslužbenec baje sploh ne upajo opomniti svojega šefa na tako dolžnost, iz kakšnih razlogov, to vedo stari. Bilo bi prav, da bi vse to vedela tudi javnost, in pri tem predložila, če so podnosi šefa do podrejenih bolj, kot so do potujočega občinstva, kakor je razvidno v gornjem primeru.

Prejli teden je bilo v Novem mestu predavanje. Organizirala ga je Ljudska univerza. Obisk je bil zelo velik, veliko ljudi ni dobilo sedeža in so stali v zadnjem delu dvorane. Vsi, ki so predavanje že dostavili, so bili z njim zadovoljni. Ne daleč od vrat pa so stali trije mladi ljudje, dve tovarniški in mladinec, očitno vsi trije dijaki novomeške gimnazije. Skoraj ves čas predavanja so med seboj petili in se hihitili. Na koncu predavanja, ko je nekdo prosil predavatelja za neko tovarniško, pa sem slišal od neke tovarniške izmed navedene trojice na račun predavanja tako pripombo, da je ne morem povzeti. Tudi ljudje sploh niso predavatelj ali sploh samo zato, da kredo lahko zvečer ven? Brskone bo tako. Toda, če se ne počudovati, vsaj nekateri od tistih, ki bi morali pokazati, ne bi bilo čudno, če bi profesorji take sedenice predavanja kdaj pa kdaj vprašali o vsebini predavanja.

Novosti DZSZ

(Nadaljevanje s 4. strani)
Znanjane pokojnine ali invalidne je odvisno od številca družinskih članov, ki jih upokojenec preživlja. Upokojenec brez družine prejme za ta čas 50% pokojnine, upokojenec z enim družinskim članom 75%, upokojenec z dvema članoma 90%, upokojenec s tremi ali več družinskimi člani pa prejema kljub zdravljenju v bolnici polno pokojnino. Zaposleni družinski člani in družinski člani, ki imajo lastno pokojnino, se pri tem računanju ne štejejo.
Pokojnine se v gornjem slučaju ne smejo zmanjšati pod naslednje zneske: 2500 din mesečno za uvažalca brez družine, 3750 din mesečno za uvažalca z enim družinskim članom, 4500 din za uvažalca z dvema družinskima članoma. Težavnejše je pri upokojenih, ki so po par dni na zdravljenju in pri dru-

žinskih upokojenih, pri katerih je navadno več souvažalcev pokojnine, na zdravljenju pa je samo eden od uvažalcev. Zavodi za socialno zavarovanje nimajo podatkov, koliko in katere družinske člane upokojenec preživlja, zato je nujno potrebno, da si upokojenec ob vstopu v bolnico ali med zdravljenjem oskrbi potrdilo občine, katere družinske člane preživlja in ga pošlje neposredno zavodu za socialno zavarovanje ali pa ga izroči bolnici ob sprejemu, da ga pošlje skupno z računom zavodu za socialno zavarovanje. Ako zavodi potrdila ne bodo prejeli med zdravljenjem, bodo pristiljeni obračunavali pokojnino v kasnejših mesecih, ko bodo prejeli račune iz bolnice in ko bo upokojenec že doma, zavod pa bo do upokojenec s tem povzročil nepotrebno korespondenco o ugotavljanju družinskih članov. M. P.

Nekaj iz Žužemberka

Sredi decembra se je na pobudo Kmetijske zadruge začel v Žužemberku kmetijsko-gospodinjstvi tečaj za dekleta. Lepo je videti 33 mladih deklet pri teoretičnem delu. Kmetijsko, sadjarstvo in vrtnarstvo približuje tečajnicam. Mervar, njihov nekdanji učitelj. O morali vzgoji in zdravstvu govori tov. Lavričeva, ki je tudi tehnični vodja tečaja. Najbolj so se dekleta navezala na svojo mlado kuharico Karmelo Mlakarjevo. Zanimajo jih predavanja o prehrani in gospodinjstvu, tudi pri ročnem delu so zelo marljive.

Suhorske novice

Tudi na Suhorju to zimo delo ni zamrlo. Odrasli in mladina hočejo čimbolj koristno izrabiti zimski čas. Zene obiskujejo kuharski tečaj, ki je združen s poukom ročnih del; vodi ga tovarniška Gršičeva. Kar vesele jih je gledati, kako se trudijo, da bi si pridobile čimveč znanja. Ta želja po znanju je najboljši pogoj za uspeh. Tečaj je trikrat tedensko, obiskuje ga 17 tovarnišč; med njimi so nekateri iz zelo oddaljenih vasi. Rade žrtvujejo dolgo pot in vsak teden tri popoldneve za svojo izobrazbo.

Prešernova proslava v Orehovici

Spomin smrti našega Prešerna je tudi Orehovica dostojno počastila. Vso zimo so prihajali od blizu in daleč na pevsko vaje ljubitelji pesmi in se na Prešernovi proslavi predstavili s samostojnim koncertom, ki je bil izredno kvaliteten. Brezhibna izvedba zahtevnih Prešernovih in Devotinih skladb je ganila poslušalce do solz.

Izpred sodišča

Huda trgovska žilca

Drago Badovinac iz Stopič 31 pri Novem mestu je bil že dvakrat kaznovan zaradi nedovoljene trgovine, drugič celo na 7 mesecev zapora. Obe kazni pa ga nista izpametovale. Lani v decembru je spet nakupil od kmetov v Sentjoštu okoli 1500 mladih smrečev za novoletno jelko in jih z dokajšnjim zaslužkom prodal v Zagrebu. Kupil jih je po 50 din, prodal pa drevesce tudi po 180 din.

Zanimivo je pri tem, da so kmetje že sklenili pogodbo za smrečice z Zadružnim trgovskim podjetjem v Novem mestu, pa so pokodbo razveljavili, ker jim je Badovinac zatrjeval, da se on na tako trgovino dobro spozna, zato so jih prodali njemu. Kaj čudno vlogo je pri tej kupčiji imel tisti odsek kmetijske zadruge Stopiče, oziroma lani manipulant F. T., ker je Badovinac za drugo pošilko smrečic dobil dovoljenje, da sme prodajati pod imenom kmetijske zadruge, zadruga pa je menda zato dobila 5 din od drevesca.

Za to prekupčevanje je bil Badovinac obsojen na 6 mesecev zapora in 800 din povprečnine.

Najlepši hrast si je hotel prisvojiti

Jože Krašovec, mizar iz Jelš, je v gozdu splošnega ljudskega premoženja posekal najlepši hrast in ga nameraval razrezati za deske. Ker je bil les primeren za furnir, je bil posekani hrast vreden po današnji ceni nad 34.000 din. Zaradi nepravilnega razreza debila in neprimernega časa poseka ima Gozdno gospodarstvo škode nad 25.000 din, ker so hlodi zaseženi pri njem, bili poročni samo za deske.

KINO

- Kino KRKA Novo mesto**
Od 25. do 28. februarja: avstrijski film STARI GRESNIK.
- Kino Dolenjske toplice**
26. in 27. februarja: ameriški film WILLIAMSOVA KARABINKA.
- Kino Črnomelj**
24. do 27. februarja: KAPITAN HORATIO.
- Kino Jadran Kočevje**
Od 25. do 27. februarja: italijan. film JUTRI BO BOLJE.
- Kino Loški potok**
26. in 27. februarja: ANDHYAN.
- Potujoči kino Novo mesto**
predvaja barvni film LJUBEZEN JE LEPA. Predstave: 25. februarja ob 19. uri v Otoku ob Krki, 26. februarja ob 19. uri v Sentrupertu, 27. februarja ob 15. uri v Dobriču, ob 19. uri na Dvoru.

Dežurna zdravniška služba

Od 25. do 28. februarja dr. Spilner, od 1. do 7. marca dr. Spilner, od 7. do 14. marca dr. Vodnik. Dežurna zdravniška služba se začne ob 7. uri zjutraj in se zaključuje zadnji dan dežurstva ob 7. uri zjutraj.

OBJAVE

- Občinski ljudski odbor Dol. Toplice obvešča, da bo živinski sejem v Dolenjskih Toplicah prvo sredo v mesecu marcu, to je 2. marca 1955.
- Nadaljnji sejni bodo: prvo sredo v juniju, dne 1. junija 1955, prvo sredo v avgustu, dne 1. avgusta 1955 in prvo sredo v novembru, dne 2. novembra 1955.
- Tajnik OBLO Franc Golob i. r.
- Gibanje prebivalstva v Novem mestu**
Pretekli teden je bilo rojenih 17 deklet. Poročili so se Zupet Albin, delavec, in Vesel Ivanica, servirka, oba iz Novoga mesta; Čuček Joško, električnik, in Zeravica Zivana, farmacevt iz Šibenika. Umrla je: Učani Antonija, gospodinja 53 let iz Novoga mesta.
- v Črnomlju**
V času od 12. do 18. februarja 1955 je bila rojena ena deklica.

NOVI ODBOR Partizana Novo mesto

Velika dvorana sindikalnega doma bi bila skoraj pretisna za vse fizkulturnike in goste, ki so se preteklo sredo tamkaj zbrali, da bi pregledali doseganje delo novomeškega Partizana, si zadali nove naloge in izvolili nov odbor. Skupščini, ki je bila četrti po redu, je otvoril predsednik tov. Colarič, pozdravil vse prisotne, še posebej pa sekretarja MK ZKS tov. Goloba Ludvika. Po običajnih formalnostih so poročali tajnik, načelnik in blagajnik, ki so v svojih izčrpnih poročilih obravnavali vse uspehe, pa tudi neuspehe društvene uprave in društva samega. Več o tem bomo spregovorili v eni izmed prihodnjih števil.

V živahni razpravi, ki je sledila poročilom, so sklenili, da se nogomet dokončno izloči iz uprave Partizana in ubere samostojno pot v novem nogometnem društvu, katerega iniciativni odbor že nekaj časa dela. Ovrženo je bilo tudi mnenje, da je neuspehov nogometarjev kriv tov. Doljak. Krivdo za neuspehe je iskati pri nogometnih sanjih in pristih njihovih zagovornikih, ki so v svoji nepoučenosti in pristranosti izza plota streljali na društveno upravo, ali pa celo zlonamerno počili resnico o nogometnih igriščih.

Precej govora je bilo tudi o letošnjem pokrajinskem zletu v Celju, na katerega se društvo že dalj časa pripravlja. Najmlajši panogi, malemu rokometu, je potrebno urediti igrišče, ki bo ustrezalo vsem predpisom. Računati je tudi s tem, da bo začel z rednimi treningi tenis, za katerega je na vidiku ustanovitev samostojnega kluba. Teniška igrišča naj bi bila kot nekak na gornjem delu Loke.

Delo društvene uprave sta pregledala dva člana nadzornega odbora. Ker je bilo njegovo delo uspešno, je bila razrešena, ki jo je v imenu nadzornega odbora predlagal dr. Gros, soglasno sprejeta.

Pred volitvami je v imenu MK ZKS pozdravil skupščino sekretar tov. Golob in poudaril, da je treba telesno zgojiti smatrati kot družbeno dejavnost.

DELO KEGLJAŠKEGA CENTRA DOLENJSKE

12. II. 1955 je bila seja Kegljakega centra Dolenjske in so se udeležili zastopniki novomeških kegljaških društev, pa tudi zastopniki iz Dol. Toplice in Mokronoga. Zastopniki iz Trebnja in iz St. Jerneja ni bilo. Tov. Perc Zvonko, predsednik »Centra« je poudaril, da je bilo prav denarje posvetovanje političnih predstaviteljev območnega kegljaškega kroga o tem, kakšen je namen osnovanja bodočih klubov in kakšno bo njihovo delo. Naglasi je, da ni cilj osnova vani klubov v tem, da komuna od neke dobi čim več industrijskih in trgovinskih prihodov. Občni zbori kegljaških društev so z dobrim gospodarjenjem pridobili čim več dobička za življenje iz vseh možnih pogojev, ki jih imajo.

Prav tako moramo na športnem polju na osnovi lastnih snajdljivosti in odanosti omogočiti pogoje za čim bolj množično udeleževanje. Treba bo priteniti vse fizično sposobne športnike - kegljace k delu pri dograjevanju in vzdrževanju klubov v Novem mestu, Mirni, Trebnju in Mokronogu.

Zastopniki »Centra« bodo obiskovali v bodoče še bolj kot sedaj društva na terenu in jim pri delu svetovati na osnovi doseganih izkušenj.

Zastopniki »Centra« so sklenili, da morajo vsa kegljaška društva do konca februarja imeti svoje občne zbornice. Predhodno pa naj imajo občne zbornice vsak kegljaški krožek potekajočih in mladih. Občni zbori kegljaških društev, kakšno je bilo njihovo doseganje športno delo, kakšna je bila disciplinarnost, kako je s članarino in kako mislijo ta šport gojiti v bodoče.

Kegljakega društva v Trebnju, Mirni in Mokronogu naj imajo čim prej svoje ustanovne občne zbornice.

Na koncu marča bo občni zbor oziroma plenum kegljaškega centra v Novem mestu, na občni zbor bodo društva poslala na vsakih 5 aktivnih kegljačev po enega delegata in te naj že izvolijo na svojih občnih zbornicah.

Na seji je bilo ugotovljeno, da s plačano članarino in drugimi prispevki najboljše gospodari kegljaški krožek Novomeškega centra, ki je vsem kegljačevom nabavil športne obleke, dočim nekateri drugi krožki še vedno deli prispevkov porabijo v manj športne namene. Prav gotovo vsi želimo, da bi bil organizirani center, sestavljen iz vseh društev, ki bi predstavljala dolenjski kegljaški šport izven Dolenjske na raznih prvenstvih IRS in prijateljskih srečanjih v Ljubljani, Jesenicah, Celju, Mariboru in drugje.

Iz novomeške porodnišnice

- Golob Ivanica - dečka; Rataja iz Brusnicah - dečka; Pucelj Albin - dečka; Očenik Martin - iz Pristave pri Sentjerneju - dečko; Lešnjak Alojzija iz Dolenje vasi pri Šmarjeti - dečka; Ožbalt Francka iz Žužemberka - dečka; Marjanovič Marija iz Sitanske vasi pri Šmarjeti - dečka; Seničar Marija iz Meniške vasi pri Toplicah - dečko; Slak Marija iz Gor. Globodola pri Mirni peči - dečka; Potočar Jožica iz Novoga mesta iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Skupek Tončka iz Dol. Suhadola pri Brusnicah - dečka; Očenik Marija iz Marčnikova doma pri Vel. Loki - dečka; Lavrič Ana iz Novoga mesta - dečko; Džuradinovič Miluša iz Briljina pri N. m. - dečka; Aleš Frančiška iz Ljubljane - dečka; Seničar Elna iz Broda pri N. m. - dečka; Pelko Marija - Toplice pri Šmarjeti - dečka; Gorenc Vida iz Spod. Vodar pri Tržišču - dečko; Slak Anica iz Kočevja - dečko; Goltes Marija iz Grobel pri Sentjerneju - dečka; Nose Ana - Sela vasi pri Očevju - dečko; Strekelj Marija iz Praproče pri Veliki Loki - dečko; Kastelle Anica iz Starega loga pri Kočevju - dečko; Krizan Ana iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Očenik Martin - iz Pristave pri Sentjerneju - dečko; Lešnjak Alojzija iz Dolenje vasi pri Šmarjeti - dečka; Ožbalt Francka iz Žužemberka - dečka; Marjanovič Marija iz Sitanske vasi pri Šmarjeti - dečka; Seničar Marija iz Meniške vasi pri Toplicah - dečko; Slak Marija iz Gor. Globodola pri Mirni peči - dečka; Potočar Jožica iz Novoga mesta iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Skupek Tončka iz Dol. Suhadola pri Brusnicah - dečka; Očenik Marija iz Marčnikova doma pri Vel. Loki - dečka; Lavrič Ana iz Novoga mesta - dečko; Džuradinovič Miluša iz Briljina pri N. m. - dečka; Aleš Frančiška iz Ljubljane - dečka; Seničar Elna iz Broda pri N. m. - dečka; Pelko Marija - Toplice pri Šmarjeti - dečka; Gorenc Vida iz Spod. Vodar pri Tržišču - dečko; Slak Anica iz Kočevja - dečko; Goltes Marija iz Grobel pri Sentjerneju - dečka; Nose Ana - Sela vasi pri Očevju - dečko; Strekelj Marija iz Praproče pri Veliki Loki - dečko; Kastelle Anica iz Starega loga pri Kočevju - dečko; Krizan Ana iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Očenik Martin - iz Pristave pri Sentjerneju - dečko; Lešnjak Alojzija iz Dolenje vasi pri Šmarjeti - dečka; Ožbalt Francka iz Žužemberka - dečka; Marjanovič Marija iz Sitanske vasi pri Šmarjeti - dečka; Seničar Marija iz Meniške vasi pri Toplicah - dečko; Slak Marija iz Gor. Globodola pri Mirni peči - dečka; Potočar Jožica iz Novoga mesta iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Skupek Tončka iz Dol. Suhadola pri Brusnicah - dečka; Očenik Marija iz Marčnikova doma pri Vel. Loki - dečka; Lavrič Ana iz Novoga mesta - dečko; Džuradinovič Miluša iz Briljina pri N. m. - dečka; Aleš Frančiška iz Ljubljane - dečka; Seničar Elna iz Broda pri N. m. - dečka; Pelko Marija - Toplice pri Šmarjeti - dečka; Gorenc Vida iz Spod. Vodar pri Tržišču - dečko; Slak Anica iz Kočevja - dečko; Goltes Marija iz Grobel pri Sentjerneju - dečka; Nose Ana - Sela vasi pri Očevju - dečko; Strekelj Marija iz Praproče pri Veliki Loki - dečko; Kastelle Anica iz Starega loga pri Kočevju - dečko; Krizan Ana iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Očenik Martin - iz Pristave pri Sentjerneju - dečko; Lešnjak Alojzija iz Dolenje vasi pri Šmarjeti - dečka; Ožbalt Francka iz Žužemberka - dečka; Marjanovič Marija iz Sitanske vasi pri Šmarjeti - dečka; Seničar Marija iz Meniške vasi pri Toplicah - dečko; Slak Marija iz Gor. Globodola pri Mirni peči - dečka; Potočar Jožica iz Novoga mesta iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Skupek Tončka iz Dol. Suhadola pri Brusnicah - dečka; Očenik Marija iz Marčnikova doma pri Vel. Loki - dečka; Lavrič Ana iz Novoga mesta - dečko; Džuradinovič Miluša iz Briljina pri N. m. - dečka; Aleš Frančiška iz Ljubljane - dečka; Seničar Elna iz Broda pri N. m. - dečka; Pelko Marija - Toplice pri Šmarjeti - dečka; Gorenc Vida iz Spod. Vodar pri Tržišču - dečko; Slak Anica iz Kočevja - dečko; Goltes Marija iz Grobel pri Sentjerneju - dečka; Nose Ana - Sela vasi pri Očevju - dečko; Strekelj Marija iz Praproče pri Veliki Loki - dečko; Kastelle Anica iz Starega loga pri Kočevju - dečko; Krizan Ana iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Očenik Martin - iz Pristave pri Sentjerneju - dečko; Lešnjak Alojzija iz Dolenje vasi pri Šmarjeti - dečka; Ožbalt Francka iz Žužemberka - dečka; Marjanovič Marija iz Sitanske vasi pri Šmarjeti - dečka; Seničar Marija iz Meniške vasi pri Toplicah - dečko; Slak Marija iz Gor. Globodola pri Mirni peči - dečka; Potočar Jožica iz Novoga mesta iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Skupek Tončka iz Dol. Suhadola pri Brusnicah - dečka; Očenik Marija iz Marčnikova doma pri Vel. Loki - dečka; Lavrič Ana iz Novoga mesta - dečko; Džuradinovič Miluša iz Briljina pri N. m. - dečka; Aleš Frančiška iz Ljubljane - dečka; Seničar Elna iz Broda pri N. m. - dečka; Pelko Marija - Toplice pri Šmarjeti - dečka; Gorenc Vida iz Spod. Vodar pri Tržišču - dečko; Slak Anica iz Kočevja - dečko; Goltes Marija iz Grobel pri Sentjerneju - dečka; Nose Ana - Sela vasi pri Očevju - dečko; Strekelj Marija iz Praproče pri Veliki Loki - dečko; Kastelle Anica iz Starega loga pri Kočevju - dečko; Krizan Ana iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Očenik Martin - iz Pristave pri Sentjerneju - dečko; Lešnjak Alojzija iz Dolenje vasi pri Šmarjeti - dečka; Ožbalt Francka iz Žužemberka - dečka; Marjanovič Marija iz Sitanske vasi pri Šmarjeti - dečka; Seničar Marija iz Meniške vasi pri Toplicah - dečko; Slak Marija iz Gor. Globodola pri Mirni peči - dečka; Potočar Jožica iz Novoga mesta iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Skupek Tončka iz Dol. Suhadola pri Brusnicah - dečka; Očenik Marija iz Marčnikova doma pri Vel. Loki - dečka; Lavrič Ana iz Novoga mesta - dečko; Džuradinovič Miluša iz Briljina pri N. m. - dečka; Aleš Frančiška iz Ljubljane - dečka; Seničar Elna iz Broda pri N. m. - dečka; Pelko Marija - Toplice pri Šmarjeti - dečka; Gorenc Vida iz Spod. Vodar pri Tržišču - dečko; Slak Anica iz Kočevja - dečko; Goltes Marija iz Grobel pri Sentjerneju - dečka; Nose Ana - Sela vasi pri Očevju - dečko; Strekelj Marija iz Praproče pri Veliki Loki - dečko; Kastelle Anica iz Starega loga pri Kočevju - dečko; Krizan Ana iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Očenik Martin - iz Pristave pri Sentjerneju - dečko; Lešnjak Alojzija iz Dolenje vasi pri Šmarjeti - dečka; Ožbalt Francka iz Žužemberka - dečka; Marjanovič Marija iz Sitanske vasi pri Šmarjeti - dečka; Seničar Marija iz Meniške vasi pri Toplicah - dečko; Slak Marija iz Gor. Globodola pri Mirni peči - dečka; Potočar Jožica iz Novoga mesta iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Skupek Tončka iz Dol. Suhadola pri Brusnicah - dečka; Očenik Marija iz Marčnikova doma pri Vel. Loki - dečka; Lavrič Ana iz Novoga mesta - dečko; Džuradinovič Miluša iz Briljina pri N. m. - dečka; Aleš Frančiška iz Ljubljane - dečka; Seničar Elna iz Broda pri N. m. - dečka; Pelko Marija - Toplice pri Šmarjeti - dečka; Gorenc Vida iz Spod. Vodar pri Tržišču - dečko; Slak Anica iz Kočevja - dečko; Goltes Marija iz Grobel pri Sentjerneju - dečka; Nose Ana - Sela vasi pri Očevju - dečko; Strekelj Marija iz Praproče pri Veliki Loki - dečko; Kastelle Anica iz Starega loga pri Kočevju - dečko; Krizan Ana iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Očenik Martin - iz Pristave pri Sentjerneju - dečko; Lešnjak Alojzija iz Dolenje vasi pri Šmarjeti - dečka; Ožbalt Francka iz Žužemberka - dečka; Marjanovič Marija iz Sitanske vasi pri Šmarjeti - dečka; Seničar Marija iz Meniške vasi pri Toplicah - dečko; Slak Marija iz Gor. Globodola pri Mirni peči - dečka; Potočar Jožica iz Novoga mesta iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Skupek Tončka iz Dol. Suhadola pri Brusnicah - dečka; Očenik Marija iz Marčnikova doma pri Vel. Loki - dečka; Lavrič Ana iz Novoga mesta - dečko; Džuradinovič Miluša iz Briljina pri N. m. - dečka; Aleš Frančiška iz Ljubljane - dečka; Seničar Elna iz Broda pri N. m. - dečka; Pelko Marija - Toplice pri Šmarjeti - dečka; Gorenc Vida iz Spod. Vodar pri Tržišču - dečko; Slak Anica iz Kočevja - dečko; Goltes Marija iz Grobel pri Sentjerneju - dečka; Nose Ana - Sela vasi pri Očevju - dečko; Strekelj Marija iz Praproče pri Veliki Loki - dečko; Kastelle Anica iz Starega loga pri Kočevju - dečko; Krizan Ana iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Očenik Martin - iz Pristave pri Sentjerneju - dečko; Lešnjak Alojzija iz Dolenje vasi pri Šmarjeti - dečka; Ožbalt Francka iz Žužemberka - dečka; Marjanovič Marija iz Sitanske vasi pri Šmarjeti - dečka; Seničar Marija iz Meniške vasi pri Toplicah - dečko; Slak Marija iz Gor. Globodola pri Mirni peči - dečka; Potočar Jožica iz Novoga mesta iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Skupek Tončka iz Dol. Suhadola pri Brusnicah - dečka; Očenik Marija iz Marčnikova doma pri Vel. Loki - dečka; Lavrič Ana iz Novoga mesta - dečko; Džuradinovič Miluša iz Briljina pri N. m. - dečka; Aleš Frančiška iz Ljubljane - dečka; Seničar Elna iz Broda pri N. m. - dečka; Pelko Marija - Toplice pri Šmarjeti - dečka; Gorenc Vida iz Spod. Vodar pri Tržišču - dečko; Slak Anica iz Kočevja - dečko; Goltes Marija iz Grobel pri Sentjerneju - dečka; Nose Ana - Sela vasi pri Očevju - dečko; Strekelj Marija iz Praproče pri Veliki Loki - dečko; Kastelle Anica iz Starega loga pri Kočevju - dečko; Krizan Ana iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Očenik Martin - iz Pristave pri Sentjerneju - dečko; Lešnjak Alojzija iz Dolenje vasi pri Šmarjeti - dečka; Ožbalt Francka iz Žužemberka - dečka; Marjanovič Marija iz Sitanske vasi pri Šmarjeti - dečka; Seničar Marija iz Meniške vasi pri Toplicah - dečko; Slak Marija iz Gor. Globodola pri Mirni peči - dečka; Potočar Jožica iz Novoga mesta iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Skupek Tončka iz Dol. Suhadola pri Brusnicah - dečka; Očenik Marija iz Marčnikova doma pri Vel. Loki - dečka; Lavrič Ana iz Novoga mesta - dečko; Džuradinovič Miluša iz Briljina pri N. m. - dečka; Aleš Frančiška iz Ljubljane - dečka; Seničar Elna iz Broda pri N. m. - dečka; Pelko Marija - Toplice pri Šmarjeti - dečka; Gorenc Vida iz Spod. Vodar pri Tržišču - dečko; Slak Anica iz Kočevja - dečko; Goltes Marija iz Grobel pri Sentjerneju - dečka; Nose Ana - Sela vasi pri Očevju - dečko; Strekelj Marija iz Praproče pri Veliki Loki - dečko; Kastelle Anica iz Starega loga pri Kočevju - dečko; Krizan Ana iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Očenik Martin - iz Pristave pri Sentjerneju - dečko; Lešnjak Alojzija iz Dolenje vasi pri Šmarjeti - dečka; Ožbalt Francka iz Žužemberka - dečka; Marjanovič Marija iz Sitanske vasi pri Šmarjeti - dečka; Seničar Marija iz Meniške vasi pri Toplicah - dečko; Slak Marija iz Gor. Globodola pri Mirni peči - dečka; Potočar Jožica iz Novoga mesta iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Skupek Tončka iz Dol. Suhadola pri Brusnicah - dečka; Očenik Marija iz Marčnikova doma pri Vel. Loki - dečka; Lavrič Ana iz Novoga mesta - dečko; Džuradinovič Miluša iz Briljina pri N. m. - dečka; Aleš Frančiška iz Ljubljane - dečka; Seničar Elna iz Broda pri N. m. - dečka; Pelko Marija - Toplice pri Šmarjeti - dečka; Gorenc Vida iz Spod. Vodar pri Tržišču - dečko; Slak Anica iz Kočevja - dečko; Goltes Marija iz Grobel pri Sentjerneju - dečka; Nose Ana - Sela vasi pri Očevju - dečko; Strekelj Marija iz Praproče pri Veliki Loki - dečko; Kastelle Anica iz Starega loga pri Kočevju - dečko; Krizan Ana iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Očenik Martin - iz Pristave pri Sentjerneju - dečko; Lešnjak Alojzija iz Dolenje vasi pri Šmarjeti - dečka; Ožbalt Francka iz Žužemberka - dečka; Marjanovič Marija iz Sitanske vasi pri Šmarjeti - dečka; Seničar Marija iz Meniške vasi pri Toplicah - dečko; Slak Marija iz Gor. Globodola pri Mirni peči - dečka; Potočar Jožica iz Novoga mesta iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Skupek Tončka iz Dol. Suhadola pri Brusnicah - dečka; Očenik Marija iz Marčnikova doma pri Vel. Loki - dečka; Lavrič Ana iz Novoga mesta - dečko; Džuradinovič Miluša iz Briljina pri N. m. - dečka; Aleš Frančiška iz Ljubljane - dečka; Seničar Elna iz Broda pri N. m. - dečka; Pelko Marija - Toplice pri Šmarjeti - dečka; Gorenc Vida iz Spod. Vodar pri Tržišču - dečko; Slak Anica iz Kočevja - dečko; Goltes Marija iz Grobel pri Sentjerneju - dečka; Nose Ana - Sela vasi pri Očevju - dečko; Strekelj Marija iz Praproče pri Veliki Loki - dečko; Kastelle Anica iz Starega loga pri Kočevju - dečko; Krizan Ana iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Očenik Martin - iz Pristave pri Sentjerneju - dečko; Lešnjak Alojzija iz Dolenje vasi pri Šmarjeti - dečka; Ožbalt Francka iz Žužemberka - dečka; Marjanovič Marija iz Sitanske vasi pri Šmarjeti - dečka; Seničar Marija iz Meniške vasi pri Toplicah - dečko; Slak Marija iz Gor. Globodola pri Mirni peči - dečka; Potočar Jožica iz Novoga mesta iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Skupek Tončka iz Dol. Suhadola pri Brusnicah - dečka; Očenik Marija iz Marčnikova doma pri Vel. Loki - dečka; Lavrič Ana iz Novoga mesta - dečko; Džuradinovič Miluša iz Briljina pri N. m. - dečka; Aleš Frančiška iz Ljubljane - dečka; Seničar Elna iz Broda pri N. m. - dečka; Pelko Marija - Toplice pri Šmarjeti - dečka; Gorenc Vida iz Spod. Vodar pri Tržišču - dečko; Slak Anica iz Kočevja - dečko; Goltes Marija iz Grobel pri Sentjerneju - dečka; Nose Ana - Sela vasi pri Očevju - dečko; Strekelj Marija iz Praproče pri Veliki Loki - dečko; Kastelle Anica iz Starega loga pri Kočevju - dečko; Krizan Ana iz Otoka - dečka; Korošec Fani iz Bitne vasi pri Trebelnem - dečka; Očenik Martin - iz Pristave pri Sentjerneju - dečko; Lešnjak Alojzija iz Dolenje v

